

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 A-hasábas postai sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, november 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A vidéki színészet válsága.
- Vita a közegészségügyről.
- Reformok a bíról szervezetben.
- Ügyvédi kamarai elnök az esküdtársak előtt.
- Hegedűs Armin büntetése.
- Sternberg gróf megsejtesztet.
- Éjjel az utcán.
- Szóhámos históriák.
- Az aradi püspök és a román színészek.
- Ellent aradi szálódás.
- Az asszony ingatag . . .
- A királykisasszony kalandja.
- Egy énekesnő rejtélyes eltűnése.
- Lamm főhadnagy támadás.
- Tárcs: A titok. Írta: Emilie de Marchi.
- Csarnok: A kérés. Írta: Fröhlichné-Kaffka Margit.

A vidéki színészet válsága.

Arad, november 27

A belügyi költségvetés tárgyalása új-
 ből felszínre hozta a magyar színészet
 örök sérelmét. Szó esett ismét arról a
 szegényletes állapotról, hogy a színészet
 dolgát ott intézik el a belügyminiszterium-
 ban egy osztályban a toloncügyekkel és
 törvénykérdésekkel. A nemzeti kormány
 méltóan követte e kérdésben is elődeit:
 ígért mindent. Vajjon be fogja-e váltani:
 nagyon kétséges és a jövő titka.

Mikor a művészet ügyével a parlament
 foglalkozik, önkéntelenül nekünk is megál-
 lást parancsol lelkiismeretünk. Bárha csak
 egy percre is, de időznünk kell a vidéki
 színészet dolgánál, mely aggasztó jelen-
 ségek között sanyalódik. Egyfelől a pozso-
 nyi színház válsága, másfelől egy pár ezer
 szegény színész kenyere: olyan kérdé-

sek, melyeket közérdekből boncolgatni egye-
 nes társadalmi kötelesség.

A vidéki színészetnek ma két szerve-
 zeti gócpontja van: a vidéki színészet fel-
 ügyelője, mint ellenőrző közeg; másfelől
 a színészegyesület, mint a szabad szer-
 vezkedés egy alakja. A felügyelői intéz-
 mény, olyan mint a többi ilyen fajtájú
 magyar hivatal: martalék a fókáknak;
 menhely tönkrement mágnások részére. Ez
 a felügyelő ur egy pár ezer forint fizetés-
 ért néha elmegy a vidékre, végignézi egy-
 egy előadást, utána banketten fogadja a
 hódolók tapsait s azután vége „a felügye-
 letnek.” Pedig hát ő volna hivatalban infor-
 málni a kormányhatóságot, keresni a ba-
 jokat, kutatni orvoslások felől. Mindez
 nem történik s ebből lesz az az ázsiai
 állapot, hogy a vidéki színészetre senkinek
 sincs gondja, hogy üzérkedés, garázdálko-
 dás folyik mindenfelé. A felügyelői állást
 tehát mai formájában be kell szüntetni s
 helyébe más összekötő kapcsolatot létesíteni.

A színészvilág rettegett chaosa a má-
 sik fórum. A színészegyesület volna az,
 mely a szervezkedés kereteit betöltené.
 Nos hát mit csinálnak ezek az urak?
 Nyuzzák, sanyargatják, szipolyozzák a
 szegény színészt éppen úgy, mint a di-
 rektort. Ennek ellenszolgáltatásaképpen 40
 évi husz százalékos nyugdíj fizetés után
 ígérnek nyugdíjat. Birságpénzekkel, enge-
 délydíjakkal, vizsgapénzzel gyarapítják a
 kasszát, melyet azután sok igazgató, egy
 pár fő és alpenztáros, 4-5 ellenőr, tit-
 kár és ügyész fizetés címén alaposan
 megdézsmál. A szegény színésztől levon-

ják a nyugdíjszázalékot, birságot, adót,
 letiltásokat s nem egyszer nem jut ezek
 után száraz kenyérre való sem. Addig az
 egyesület hivatalnokai kényelmes karos-
 székekben szivarozzák el a szegény szi-
 nészek keserves filléreit.

Ezt az egyesületet szét kell ugratni,
 a sok semmittevőt félretolni és az egész
 intézményt államosítani. Legyen állami
 nyugdíjintézet, az egyesület ügyeit kezelje
 egy, mond egy ember, akit a kormány
 állítson a vezető helyre. A szervezet ma-
 radjon a régi, csak az anyagi dolgok ke-
 rüljenek olyan kezekbe, akik megtudják
 becsülni a munka filléreinek verejtékét.

Még számos reformot lehet a vidéki
 színésznomor enyhítésére életbe léptetni.
 Így országosan szabályozni kell a bérleti
 szerződések idejét, hogy helyhez lehessen
 kötni a bohém elemeket. El kell törölni a
 színházi törvényszéket, mert ez középkori
 barbár önbíráskodás, melylyel nagyon sok
 igazgató saját zsebe előnyére visszaél. A
 vidéki színészekre is ki kell terjeszteni
 a kedvezményt, hogy 1600 koronáig fize-
 tésük érintetlenül hagyassék. Ki kell ir-
 tani a vidéki színészetből a rideg üzlet-
 szerűségeket, mely néhol munkauzsorává
 fajul el. Minden igyekvéssel lekötöni a ki-
 váló erőket, hogy azoknak ne kelljen kül-
 földre vándorolni. Sok, még nagyon sok
 ilyen reform volna, melylyel a vidéki szi-
 nészet anyagi helyzetén segíteni lehet.

Mi, akik mindenkor a munka megbe-
 csülésének szükségességét hirdettük: a
 sanyalódó vidéki színészek nyomorát szo-
 moru szívvel látjuk. A szociális igazságok

A titok.

Írta: Emilie de Marchi.

Katharina zöldségárúsnő volt Boroszlóban;
 a piacon általában ismerték fékezhetetlen nyel-
 vérről és arról, hogy nem tudott titkot tartani.
 Ilyen asszonyok mindenütt találtak (csak az
 én házamban nem!) de Katharinát ezért a köz-
 lékeny természetéért még a saját édes koma-
 asszonya is pletykásnak nyilvánította. Aki Bo-
 roszlóban vagy akár egész Sziléziában valamit
 közhírré akart tételni, csak a legnagyobb ti-
 toktartás mellett Katharinának kellett elmon-
 dania, aki méltóságtelejesen ült salátás kosarai
 között a Szent Erzsébet góth stílusú temploma
 előtt. Mintha egy szórólövegű ágyuba helyezték
 volna el a titkot, mielőtt elsütik!

Oly kitartással beszélt, mint ahogy a kut-
 vize folyik és az összes kofák, komák, szolgák,
 szakácsnők, sőt a rendőrök is úgy jártak hozzá,
 akár a kuthoz vizet inni.

Annak a szokásnak, hogy mindent elmon-
 dott, köszönhette Katharina viruló színét, jó ét-
 vágyát és lelki nyugalmát. De az ég egyszer
 egy rettenetes próbának tette ki.

Egy este, mikor azzal foglalatzkodott,
 hogy vacsoráját készítse el, mely borsóból és
 pirított szalonnaszeletekből áll, kopogás hallat-
 szik a kert ajtaján, melyen soha senki sem
 járt se be, se ki, mert a zöldséges kertet ma-

gas fal vette körül. Az ajtó belülről volt be-
 zárva. Katharina ijedten kapott az asztalon levő
 lámpa után, a lábai reszkettek s az ajtóhoz kö-
 zeledve kérdé:

— Ki jár itt ily későn?

Egy alázatos hang suttogja a kulcslyu-
 kon át:

— Én vagyok, Fritz, Katharina néni nyilsa ki.

Katharina kinyitja és Fritzet, testvérfiát
 látja belépni, rongyosan, mint egy utcai be-
 tyárt; igen, Fritzet magát, azt a lumpot, azt a
 szökött katonát, akit úgy szeretett, mint a sze-
 mevilágát és aki, alighogy az ajtón belül volt,
 elkiáltja magát:

— Adjon nekem enni, néni, mert megha-
 lok az éhségtől.

Az emberek azt hitték, hogy három év óta
 Amerikában van, a néni is azt hitte és fünek-
 fának elbeszélte. Nagy volt tehát a meglepe-
 tése, mikor egyszerre, ilyen állapotban látta
 megjelenni.

— Oh! te nyomorult gazfickó, hát mit csi-
 nálsz te itt? Nem tudod, hogy köröztetnek mint
 szökevényt; nem tudod, hogy már háromszor
 kerestek lakásodon a csendőrök?

— Csendesen, az Istenért . . .

— Nem tudod, hogyha megtalálnak, börtönbe vetnek és ott rothadsz?

Miközben így beszélt, a jó asszony már ki-

is tálaalta neki a saját vacsoráját (borsót, pi-
 ritott szalonnaszeleteket) és egy üveg sört,
 meg egy nagy karaj kenyeret tett a flu elé. I:

— Most a maga kezét között van az éle-
 tem, Katharina néni!

— Oh, Szent Erzsébet!

— Hallgasson már, az egekre kérem, ha
 beszél, akkor el vagyok veszve. De haddigyam
 előbb egy korty sört. Égek a szomszagtól és
 meghalok az éhségtől. Csak rejtsem el itt, vala-
 hol a házamban.

Mikor Fritz egy kicsit magához tért, elbe-
 szélte, hogy hallotta Amerikában, hogy a leg-
 közelebbi császárb jubileum alkalmával a csá-
 szár teljes amnesztiát akar adni a politikai
 elítélteknél és a szökött katonáknak. Ameri-
 kában már sehogy sem tudott megélni, tehát
 néni kéjére gondolt Boroszlóban. Csak egy hó-
 nap hiányzik még az amnesztiát proklamációjá-
 jáig, rejtse el őt erre az időre és hallgasson...
 hallgasson.

— Oh, szent apostolok, hisz jól tudom,
 hogy hallgatni kell!

— Ha ma börtönbe zárnak, félek, hogy a
 császár ott fog felejtetni. Magától függ tehát az
 életem, édes néni, anyám jó nővére!

A néni megesküdött, de Fritz nem elége-
 dett meg egy esküvel, még egyszer kellett
 megesküdnie Jézus urunk képére.

A padláson volt egy kis kamara, oda rej-

korát éljük és így joggal kívánjuk, hogyha az állam védi a munkáséletet, ha az szabadságot és rendelkezési jogot neki: úgy fel kell szabadítani a művészet napszámosait is az igából, melyet lelkiismeretlen emberek varrtak nyakába.

Tessék előidítani a sok parádés hivatalnokot, tessék rövidebbre szabni az Opera sok százazretet megemészítő budgetjét és akkor lesz alkalom támogatás, kamatmentes kölcsön, internátusok által könnyíteni a vidéki színész helyzetén. Akkor véget fognak élni az erkölcstelen üzelmek, melyekbe a megélhetés, az élet iránti vágy vitte a vidéki színészeket. Segítség kell és mi szívesen reméljük, hogy a kenyér igazságai előtt végre megfognak nyitni a népmilliók filléreire épült paloták kapui.

Vita a közegészségügyről.

Goldis László visszazivása.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 27.

A belügyi tárca részletes tárgyalását folytatta ma is a képviselőház a valószínű, hogy ma nem is fejezik be.

Az ülés elején Polónyi Géza törvényjavaslatot terjesztett be a bírói és ügyészi szervezet némi módosításáról.

Utána Bakonyi Samu terjesztette be a védérbizottság jelentését több kérvény dolgában.

Napirend előtt volt egy visszazivás is.

Goldis László a tegnapi ülésen ezt a közbe-kiáltást kockáztatta meg:

— *Nálunk Romániában!*

Ma elmondta, hogy itt csak nyelvbottlásról lehet szó és neki Magyarország, a melyről úgy beszélhet, hogy: nálunk. Teljesen hideg fogadtatása volt ennek a kijelentésének.

(A közegészségügy és a kórházak.)

A belügyi költségvetés egyes tételét *Eáth* Endre jegyző olvasta. A közegészségügyi tételnél

Eber Antal mondott hosszabb beszédet. Fejtette, hogy az állatorvosoknak arányilag jobb a dolguk, mint az emberorvosoknak, ami föltétlenül nagy méltánytalanság. Feltétlenül szükséges az orvosi ügy államossítása. Helyesnek tartja, hogy az állategészségügyi felügyeletet a földművelésügyi miniszter fejlessze, de

mindenesetre karakterizálja állapotukat, hogy míg például a *hadiseregben a lovakat havonként megvizsgálják, az emberek fele meghal anélkül, hogy valaha orvost látott volna.* A tüdőgyümökör ijesztő terjedése mindenképpen megokolja az orvosok helyzetének javítását és számuk szaporítását. A múlt évben Magyarországon a tüdővészben elhaltak száma tizenötezerrel szaporodott. Idéz egy orvosi folyóiratban megjelent cikket, mely elítéli közegészségügyi viszonyainkat. Beszél a békésgyulai szanatórium elhelyezéséről, amely nagyon szerencsétlen. Keveseit a közegészségügyi szükséglet fideszésére a költ-ségvetésbe állí ott két millió koronát. Szóba hozza kórházi viszonyainkat, melyek szánalmasak. A sebészeti osztályok régi és nehezen használható műszerekkel vannak felszerelve, az élelmezési viszonyok hihetetlenül rosszak. A lipótmazol elmegyógyintézetben ébeztetik a betegeket. A fővárosi kórházakban, de különösen a Rókus-kórházban ázsiai állapotok vannak. A Rókus a tuberkulózis melegágya, mert még arról sem gondolkodnak, hogy a tüdővész betegek ne fertőzök meg a többiket, hanem együtt fekszenek. Elképzíhet, hogy ennek mi a következménye. Müller Kálmán igazgató megtesz mindent, de a főváros anyagi támogatását főlemleni nem tudja s így az igazgató fáradtsága meddő. Vidéki kórházainkról pedig egyenesen megbotránkozással kell beszélünk. A honvédségi pótlókat ellátása naponként egy korona rögyl filler, ezzel szemben a lipótmazol elmegyógyintézetben negyvenkét fillért ellátnak egy embert. A mostani árak mellett a Rókus kórházban két fillerért kapja a főváros a marhabu-levest és huszonkilenc fillerért a büttököt. Elgondolhatni, milyen zamatos, erő adó táplálék lehet, amit ennyi pénzért szállít a vállalkozó. A nemzet megerősödése sürgős intézkedéseket tesz szükségessé. A belügyminiszternek figyelmét és érdeklődését kéri a közegészségügyre koncentrálni. A javaslatot elfogadja. (Zsajos helyeslés.)

(A kuruzslás a t. Háznál.)

Vajda Sándor: Szintén a közegészségügyi kérdésekről szól. Páidatlan lét az elmaradottság az egész összbírodalomban.

Markos Gyula: Ne beszéljen itt összbírodalomról!

Vajda Sándor: Magyar birodalomról sem szabad már beszélni? Ezután a babaképzést fejtegeti bőven. Arra a vádra, hogy a románok kuruzsolnak, a *Nap* c. lapból fellelves több apró hirdetést, melyben kuruzslók kínálgatják a kotyvasztásokat. Az ilyen reklám a legbünyösebb kuruzslás terjesztése s ehhez képest a román javasasszonyokatacsakugyan nem érhetl gáncs. Kuruzslásról szólva, nem hagyhatja szó nélküli egy kitűnő kollégáját, Kijdaci Antal dr. volt törzsorvos, aki a lapokban hirdeti csudamódszerét a neml betegségek gyógyítására és megígéri, hogy minden betegséget egyéni megvizsgálás nélkül, levél útján gyógyít. Ez olyan művészet,

gondjaim vannak. Mindegyikünknek vannak keblemelenségei.

— Hát az unokaöccséről semmi hír?

— Kitől?

— Fritztől.

— Eh! . . . mit tudom én? Ha beszélhetnék . . . de nem tudok semmit, ámen.

— Hallott már az amnesztziáról, melyet a mi császárunk a szökevényeknek akar adni?

— Hogy hallottam e? Olyan dolgokat mesél nekem, amit . . . hogy hallottam e? Csak ha elmondhatnám, amit tudok . . . de hallgatni aranya.

— Azt azarja mondani, hogy . . .

— Ha rózsák lennének, viritánának.

Szegény asszony, úgy érezte egyetlen titkát a gyomrában szatálgálni, mint valami élő eget. Egészben az ajkai jött fel és csak erős akarattal nyilhetett ismét le. De hát megesküdt és így vi-szanyelte az eget és igyekezett másra terelni a beszélgetést. Am az asszonyokat úgy felel gatta ez a beszéd, mint a méhrajt a nap sugarai. Mindyáján bizonyosak voltak benne, hogy nagy dolog történt Katharina-val. Sohasem láttak ilyen makacsnak, zárkózottnak és titokzatosnak.

Mintha az a nagy titok, melyet lenyelt és a torkában visszafajtott, megakadályozta volna a többi kis titkok kijövetelét. Ugyannyira, hogy az a haromszázszor szó, amit a káposztája és

am-ly egyértelmű a ráolvasással. Különbben ismétel, az orvosok helyzete olyan nyomoruságos, hogy ez mindenképpen elrethenthető a fiatal-ságot ettől a pályától. Jellemző adatként elmondja, hogy Árvában a főorvos 960 korona fizetésért 80 községet, Hunyadmegyében 1000 koronáért 49 községet lát el, ami egyáltalában lehetetlen feladat. *A knézi mérlegkeverés lehetetlen lett volna, ha itt szakértő orvos van.* A kör-es közsegi orvosokat államossítani kell.

(A belügyminiszter az orvosokról.)

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter: Megköszöni a képviselőknek, hogy a Ház figyelmét a közegészségügy kérdéseire felhívták. Magyarországon ezek a legfontosabb, de egyben a legelhanyagoltabb kérdések. A pénzügyi szempontok a kormány kezét megkötik, de azon lesz, hogy a lehetőség keretén belül fejleszse tárcájának ezt a tételét. Az orvosok fizetésének rendezése kérdésével régóta foglalkozik s a törvényjavaslat készen is van s az 1908 iki költ-ségvetésbe már be is fogja állítani a főlemlt fizetéseket. A tüdővész ellen való védekezésből a társadalomnak is ki kell vennie a részét s parkodni fog, hogy az érdeklődést ráterelje. Amit Eber a kórházakról mondott, azt tul-zottnak tartja. Nemrégiben itt jártak az angol városok kiküldöttjei s azt mondták, hogy ilyen szép kórházakat még alig lát-tak. Nem az a baj, hogy a kórházak rosszak, csak az, hogy nincs elég. A lipótmazol téboly-dát ő maga is megvizsgálta s igen meg volt elégedve az állapotokkal. A táplálkozásra sokkal többet költenek nálunk, mint a külföldön. Az az állítás, hogy a közegészségügy terére is beviszik a nemzeti politikát, nem felel meg a valóságnak. Ő is nemzetiségi vidéken lakik s eszeágaban sincs, ettől a vidéktől megvonni az orvosi gondozást. (Derültség.) Kéri a tétel meg-szavazását.

Vajda Sándor: Az orvosok fizetési rendezéséről szóló h tározati javaslatot visszavonja.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Thaly Kálmán és Török Kálmán.)

Szünet után a vizellátás tételénél feláll Török Kálmán.

Thaly Kálmán: Bocsnat, én beszélek, Thaly Kálmán.

Közbeszólások: Török Kálmán!

Thaly Kálmán: Bocsnat. (Derültség.)

Török Kálmán: A köz-gészségügy az egyetlen kérdés, amelyben Vajda Sándorral találkoz-zik. Ámde sajnálja, hogy a papokat szükmar-kusággal vádolja. Nem elégeit még mindig azt az összeget, melyet a belügy tárca költ-ségvetésében a községeknek ivóvízzel való el-látására felvettek. Az 1906 os költségvetésben 10 000 korona volt, most 50 000 korona van, de ez a kérdés sokkal fontosabb, sem mint ilyen összeggel elintézni lehetesen. Legcél-szerűbbnek tartaná, ha mély furókat szerezne be

tőzött el Fritz. Innen látható a Szent Erzsébet tornyát és a golyákat, melyek a kéményre ügyelnek fel. Hogy ne unatkozzák, vadászott egerekre és legyeket fogdosott a pók számára. A néni háromszor hozott napjában enni és inni valót és mindennap esküdni kellett két keresztbe rakott fadarabra. Isten őrizze! Most már nem nyitotta volna ki a száját senkinek!

Katharina esküdt és újra esküdt és tulajdonképen nem is volt erre szükség. Ő legjobban tudta, hogy drága, egyetlen unokaöccse az ő titoktartására volt bízva és még egy arcrándulással sem árulta volna el. De ő maga is annyira félt attól, hogy esküjét megszegi, hogy két napig betegnek adta ki magát és nem ment el a piacra. Mikor első reggel megjelent káposztás és salátás kosarával köztűt, nagy műhót csináltak vele és minden oldalról kérdezték:

— Katharina mama, mi történt magával?

— Egy kis lázam volt.

— Milyen dult arca van . . .

— Igen, igen, mondom, egy kis láz . . .

— Ott voltam az ajtajánál, hatszor is kopogtam, de sem ni válasz.

— Ágyban voltam, édesem.

— Mi az ujság, Katharina mama, mintha gondjaim lennének?

— Hát az van a dologban . . . persze, hogy

répája között szokott elmondani, most egy hét óta konzerválódott a testében és azt megduz-zasztotta és felpuffasztotta.

Krisztina, a tejárusné, a klnél rendszeren vásárolt, észrevelte, hogy csak nagy erővel nyel le egy pár korty tejet. Szép arcszíne eltűnt, de mégis meghízott a levegőtől. Farsza betegség! A ruhál sehogy sem mentek össze rajta és két hét után már a piacra sem mehetett valami vízibetegség-féle miatt.

A rokonok hamar elhívták Huneker dok-tort, aki belezott a torkába, meghallgatta a tüdejét, spectroscopikus vizálgatokat csinált, de sehol sem talált hibát. Nehezen légezett ugyan, de láztünetek nem mutatkoztak és így azt mondta, hogy a pulzus, a szív, a tüdő, a máj, a lép oly rendszeren működnek, mint egy jó svájci óra.

Szigoru diétát rendelt, ne egyék, aludjék keveset, sétáljon sokat és mulasson. De mivel látta, hogy ez a kura nem használ, sőt még jobban elmérgesíti a bajt, mint tapasztalt orvos, az ellenkező kurát írta elő. Végre megértette, hogy ez s használ semmit, megállt és meg-fogta a szakállát. Ezalatt a beteg mind puffed-tebb lett, nem tudott se ülni, se állni.

Doktor Huneker a szobájába zárkózott, két pár szemüveget tett fel és átkutatta az összes műveket, melyek hidropikus, aszmatikus, lim-fatikus esetekről szóltak. Nincs az a könyv, a

az állam, amelyekkel községről községre járva, a vidéket ellátná kutakkal.

Thaly Kálmán szeint a mélyfúrás nem fog mindenütt beválni. Debrecenben már százezreket költöttek az ártézi kútra és vizet mégsem kaptak, mert ahol víz nincs, ott lába furatnak. Az a baj, hogy a hegyeink most jobbra vízben szegények, az erők kipusztítása miatt.

(A rendőrök fizetése.)

Ballagi Aladár a cserdörtség és rendőrség tételénél a fővárosi rendőrség fizetésének javítását sürgeti. Elmondja, hogy a rendőrök jöttek hozzá és panaszokadtak. Stíliaris módosítást ad be.

Vázsonyi Vilmos kéri a budapesti rendőrök fizetésének és létszámának emelését, de csak akkor, amikor ezzel a fővárosra nagyobb terhet nem rónak.

Andrássy Gyula gróf ismeri a rendőri szolgálat nehézségeit, a legjobb akarattal van a rendőrség iránt aminek a jövő évi költségvetésben már nyoma lesz.

A határrendőrség tételénél Beniczky Elemér a határrendőrség fejlesztését kívánja.

Kaufmann Géza a betegápolás tételénél szól föl és azt kívánja, hogy a törvénytelen gyermekekről az állam gondoskodjék.

(A választói reform.)

A választói névjegyzékről szóló tételénél Szász József felvilágosítást kér az általános választójogi reformról és a választókerületek beosztásáról.

Andrássy Gyula gróf kijelenti, hogy a választójogi reformot most tárgyalják a miniszteriumban és a választókerületek beosztása dolgában most állítják össze a statisztikai adatokat.

A Ház ezután részleteiben is elfogadta a belügyi költségvetést és zajosan megőijenezte Andrássyt.

A holnapi ülésen a kereskedelmi tárca költségvetését tárgyalják.

Reformok a birói szervezetben.

Polónyi Géza javaslata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 27

Polónyi Géza igazságügyminiszter a képviselőház mai ülésén a birói és ügyészi szervezet némely módosításáról törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé. A képviselők éjjenzéssel fogadják a javaslatot, amelynek van egy pár igen fontos és érdekes paragrafusa. A törvényjavaslat szövege ez:

1. §. A király fontos közszolgálati érdekből eddigi szolgálati minőségében való meghagyása mellett a kir. ítélőtáblai bírónak kir. kuriai bíró címet és jelleget adományozhat, ha legalább tíz évet eddigi, vagy annak megfelelő

ítélőtáblai vagy ügyészi állásban szolgálva, magát kiténtette. Az 1891. évi XVII. t. c. 29. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezések a kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bírákra is megfelelően alkalmazandók.

2. §. A kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bírák száma tizenegynél több nem lehet.

3. §. A kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bírák, valamint az 1891. évi XVII. t. c. 26. §-ának 1. pontja alapján kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki elnököket a kir. kuria bírásával egyenlő rang és az állami tisztviselők V. fizetési osztályára nézve megállapított javadalmazás illeti meg. A kir. kuria bírái, a kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki elnökök, valamint a kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bírák egy országos létszámba foglaltaknak. A rangsort annak a legfelső elhatározásnak kelte állapítja meg, amelyvel a kinevezés, illetőleg a cím és jelleg adományozása történt.

A jelen törvény hatálybalépésekor kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki elnökök eddigi rangsorukban — a jelen törvény hatálybalépésekor időpontjáig kinevezett kir. kuriai bírákat rangsorban követik. Ez a rendelkezés az 1891. évi XVII. t. c. 32. §-ában foglalt rendelkezést nem érinti.

4. §. A kir. ítélőtábla-bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírákat és járásbírákat, valamint a kir. főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott kir. ügyészeket a kir. ítélőtáblai bírásával és kir. főügyészi helyettesekkel egyenlő rang és az állami tisztviselők VI. fizetési osztályára nézve megállapított javadalmazás illeti meg. A kir. ítélőtábla-bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírák és járásbírák a királyi ítélőtáblai bírásával, a kir. főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott kir. ügyészek a kir. főügyészi helyettesekkel egy országos létszámba foglaltaknak. A rangsort annak a legfelső elhatározásnak kelte állapítja meg, amelyvel a kinevezés, illetőleg a cím és jelleg adományozás történt. A jelen törvény hatálybalépésekor kir. ítélőtábla-bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírák és járásbírák, illetőleg kir. főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott kir. ügyészek — eddigi rangsorukban — a jelen törvény hatálybalépésekor időpontjáig kinevezett kir. ítélőtáblai bírákat, illetőleg kir. főügyészi helyetteseket rangsorban követik. Az 1891. évi XVII. t. c. 50. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés hatályát veszti.

5. §. Az 1891. évi XVII. t. c. 31. §-ának a kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki elnökök, a kir. ítélőtábla-bírói,

illetőleg kir. főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírák, járásbírák és ügyészek korpótlékára vonatkozó rendelkezése hatályát veszti.

6. §. Az 1893. évi IV. t. c. 18. §-ának első bekezdése akként módosítottatik, hogy a kir. törvényszéki bíráknak, járásbíráknak és ügyészeknek a VII. fizetési osztályba tartozó hányada a kir. törvényszéki bírák, járásbírák és ügyészek együttes számának háromtized részében állapítatik meg. E hányad megállapításánál a kir. ítélőtábla-bírói, illetőleg kir. főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírák, járásbírák és ügyészek is számításba veendőek.

7. §. Az 1871. évi XXIII. t. c. 9. §-a és az 1891. évi XVII. t. c. 88. §-ának második bekezdése akként egészítették ki, hogy a kir. ügyészségeknél, úgy Budapesten, mint a vidéken, a szükséghez képest több kir. ügyész alkalmazható. Az 1871. évi XXXII. t. c. 8. §-án alapuló tisztviselők csak a vezető kir. ügyésznek jár, ez a rendelkezés azonban az 1891. évi XVII. t. c. 30. §-ának harmadik bekezdésében foglalt rendelkezést nem érinti.

8. §. E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

9. §. A jelen törvény végrehajtásával felmerült költségek addig, amíg azok az állami költségvetésbe beállíthatók lesznek, a pénztári készletekből fedezendők és a kiadások az igazságügyi tárca költségvetésének megfelelő címei és rovatsai szerint számolandók el.

10. §. Jelen törvény végrehajtásával az 1904. évi I. t. c. végrehajtása szempontjából a miniszterium, a törvény 9. §-át illetően a pénzügyminiszter, egyebekben az igazságügyminiszter bizatik meg.

Hegedüs Ármín büntársa.

Elutasított felebbezés. — Főtárgyalás a jövő hónapban.

— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Hegedüs Ármín, a család bukás büntetével vádolt fiatal aradi kereskedő az ügyészség fogházában várja sorsának eldőlését. Letartóztatása óta több ízben kihallgatta már az aradi rendőrség, de Hegedüs tagadja, hogy szándékában lett volna hitelezőit megcsalni.

Ma délután Grósz Nándor tb. főkapitány újból kihallgatta a fiatal kereskedőt. Hegedüst két szorongós ór kísértte a rendőrségre, ahol több mint egy óráig tartott kihallgatása, amely után ismét visszakisérték a fogházba.

Hegedüs Ármín, tudvalevőleg a csődbíróság rendelkezésére tartóztatták le, azon az alapon,

mely egy német doktornál ne találhatnák és ha ez az eset nem lett volna — új az orvosi analízisban, a német tudós bizonyára ráakadt volna az illető kötetre, fejezetre és paragrafusra, hogy aztán alkalmazhasa. Végre elhatározta, hogy a kintkára viteli a bejegyzést: több szem többet lát.

Hordágygyal jött négy ápoló Katharináért, képzelhető, mily nagy tömeg csődült erre össze. Fritz meg a tetőlyukból nézte őket. A négy markos legény karjal közé vette az asszonyt és azon csodálkoztak, hogy nem volt olyan nehéz, mint ahogy külsőjéről feltételezni lehetett, bizonyos rugékonyságot és könnyedséget vetettek rajta észre, mintha egy ballont érintenének, vagy egy üres vizes üveget vinnének.

Az ajtón sehogy sem lért ki, se oldalról, se egyenesen. Három hét óta volt benne a titok.

Most már komoly konzultációra hívta Hunker doktor Hinger doktort és a híres fiziológust, Henger doktort.

Különböző hipotéziseket állítottak fel és különféle műtéteket terveztek.

— Az eset komoly, tisztelt barátaim! — mondja a kezelő orvos, két kezével a szakállát fogva.

— De előbb — mondja Henger doktor, szemüvege rugójába kapaszkodva — verjék le a falat, hogy a beteg kilépjön.

— Még tovább folytatták volna a tudós beszélgetést, de hirtelen megszakította egy kürt harsogása és közvelelen reá egy hang szólt meg:

— Közbirré teszem ő felsége a császár nagy manifesztumát, mely a szent jubileum alkalmából teljes amnesztiát ad az összes politikai elítélteknek és a szökött katonáknak.

— Mikor Katharina ezt meghallotta, hirtelen emelgetni kezdte karjait, mint egy tyúk, mikor repülni készül, szeméit elforgatta, száját feltátotta, végre elküldte magát?

— Fritz, Fritz, Fritz!

Mind oda futottak az orvosok, az ápolók, a rokonok, a ház megtelt néppel.

Katharina tovább kiabált:

— Fritz, Fritz, Fritz! — Mosolygott, könnyei végig folytak az arcán, hangja mind tisztább, mind világosabb.

— Fritz visszatért, — mondá végre — fent van a p. diáson, itt a kucsa, nyissátok ki, meg van mentve. Köszönöm, jó Istenem! Ha még tovább tart, meghalok. Amerikában volt, ott hallott az amnesztiáról, nem maradhatott távol a nénikéjétől, eljött szegény Fritz. Megérkezett egy este; oh, Jézusom! milyen ijedség! A kertajtón jött be. Éppen a vacsorámat készítettem, borsot, pörölt szilvacsokoléttal. Ugy szeretem azt! Főztem, mire kopogást hallottam. Ki az? — kértem. Veszem a lámpát, me-

gyek ajtót nyitni, és oh, szent Erzsébet! ő volt. Fritz! Menjetek jó emberek, most már jól érzem magamat, köszönöm szívességeket. Már könnyebben lélegzem... Mintha olmot nyeltem volna, milyen rossz az! Igen, Fritz, egyetlen fia szegény nővéremnek, akit Joachim Barnuf, a költővő vett el. Szerelmi házasság volt. Hála az égnek, meg a császárnak, már jobbavagyok!

Dél egy órát ütött, mikor Katharina beszélni kezdett. Éfélkor még mindig beszélt. A nép egymásnak adta a kilincset, mindenki tudni akarta, hogy mi történt és Katharina folyton ismételte, mert a beszéd jót tett neki, teste mind vékonyabb és mozgékonyabb lett. Ruhát már összementek rajta, a nép meg ámult bámult. A Fritz történetével egyetemben más újságok is jöttek a felszínre, mint például az, hogy Krisztinát, a tejárusnőt, Bunsen Pál, az ács veszi el.

Másnap is vígan és moolyogva ült salátás koszával között és oly tisztán és bőven folyt ajkáról a beszéd, mint a kut vize.

C. W. Kunekes doktor értekezést írt a dologról, mely filozófusoknak és pedagógusoknak új megfigyelésre adott alkalmat. Cikkét a német tudós így végezte: a szó cirkulációja tisztítja az elmét.

hogy a csőd elrendelésekor ismeretlen helyen tartózkodott. *Sugár* Jenő dr., Hegedűs védője a csődbíróság határozatát meglebbezte a törvényszéki vádtanácsnál, majd pedig a nagyváradi királyi táblánál, de mindkét felebbezés eredménytelen maradt, mert úgy a törvényszék, mint a tábla helyben hagyta a csődbíróságnak a letartóztatást elrendelő végzését és a felebbezést elutasította.

Hegedűs ellen *csalárd bűntette* miatt a kir. ügyészség is megindította a vizsgálatot és ebben az ügyben hallgatták ma ki a rendőrségen. Egyidejűleg megindították a vizsgálatot Hegedűsnek *Nagyváradon lakó fivére ellen is*, aki bűnrészeség gyanújában áll. Hegedűs ugyanis a csőd elrendelése előtt nagymennyiségű árut fivéréhez szállított.

A vizsgálat már befejezéséhez közeledik és valószínű, hogy Hegedűs Ármán ügye a jövő hónapban főtárgyalásra kerül.

Ugyvédi kamarai elnök az esküdtszék előtt.

A megsértett esküdtek pöre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27

Nagy érdeklődés mellett folyt le tegnap a temesvári kir. törvényszék esküdtbírósa előtt *Kisfaludy* Kálmán, a temesvári ügyvédi kamara elnöke rágalmazási pörének főtárgyalása. *Kisfaludy* a híres *Nüszli* féle becsületsértési ügy esküdtszéki főtárgyalását követő napon, 1904. december 8-án több lapban sértőleg nyilatkozott az itélkezett esküdtekről. Nyilatkozata a többek közt ezt tartalmazta:

„... Súlyosan kompromittáló az esküdtszéki intézményre, ha az esküdt urak az ilyen nyilvánvaló sértést büntetlenül hagyják, bár ünnepélyes esküt tettek, hogy a törvényeket megtartják...”

A kir. Kuria valami formai hiba miatt megsemmisítette az esküdtbírósa ítéletét, de a következő esküdtszéki tárgyaláson *Nüszli* újra felmentették. Az első tárgyalás esküdtjei *Kisfaludy* nyilatkozatában becsületsértést láttak, mire az ügyészség *Kisfaludy* ellen hivatalból megindította az eljárást. Most került ez ügy az esküdtbírósa elé és a tárgyalás *Kisfaludy* felmentésével végződött.

A tárgyaláson *Gerdanovics* Sándor kir. ítélőtáblai bíró elnökölt; szavazóbírák *Nyékhegyi* Lóthár dr. és *Szász* János dr. voltak. A vádhatóságot *Vaniss* Dezső kir. alügyész képviselte, a védelmet a vádlott maga látta el.

A vádiratot az ügyészség szerint *Kisfaludy* Kálmán ellen sajtó útján elkövetett rágalmazás vétsége miatt a btkv. 258., 259., és 262. § al alapján emelt vádat.

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Nem.

— Elismeri, hogy az inkriminált hírlapi cikkeket ön írta?

— Igen és el is vállalom e cikkekről a felelősséget.

Vádlott ezután kéri egy, a T. H.-ban megjelent cikknek a felolvasását, amely neki impulzust adott az inkriminált cikk megírására. Kéri továbbá tíz különböző iratnak, ítéleteknek és a főtárgyalási jegyzőkönyvnek a felolvasását; ezekkel nyilatkozatát kívánja támogatni.

A kir. törvényszék, *Vaniss* Dezső alügyész felszólalása után, csak a T. H.-ban megjelent cikk egy részének a felolvasását rendeli el.

Ezután feltették a vádkérdéseket, amelyekkel szemben *Kisfaludy* új kérdések feltételét kérte. Egyikét e kérdéseknek, jelesen azt, hogy

bebizonyította-e a vádlott a nyilatkozatát, a törvényszék felvette a vádkérdések közé.

Vaniss Dezső kir. alügyész: Tényekkel állunk szemben, amelyek föltétlenül büntetést kell, hogy vonjanak maguk után. Az önök esküdtársait megrágalmazták, becsületsértést követtek, mert volt bátorságuk meggyőződésüknek kifejezést adni. É: éppen az támadta az esküdteket, akinek hivatása, kötelessége volna az esküdtszéki intézmény presztizsét megvédeni. Felolvassa a btkv. vonatkozó paragrafusait és kéri az esküdteket, mondják ki véikesnek a vádlottat.

Kisfaludy Kálmán kijelenti, hogy nem akarta az esküdteket megsérteni. Nyilatkozata csupán az esküdtbírósa egy meggyőződése szerint igazságtalan ítéletének kritikája volt. Az inkriminált cikkeket nem mondta, hogy az esküdtek tudatosan rossz ítéletet hoztak és így rágalmazás ki van zárva.

Az ügyész replikája után az esküdtek visszavonultak. Negyedórai tanácskozás után hirdette *Nemes* József, az esküdtek főnöke a verdiktet, amely *Kisfaludy* nem bűnösnek mondotta ki mire a törvényszék felmentő ítéletet hozott.

Föltámadt élcek.

Gyermektelen házaspárnál súlyos beteg volt az asszony. A férj, az asszony ágyánál ülve, a jövő terveiről spekulált.

— Tudod Máilkám: ha kettőnk közül valaki előbb talál meghalni, — akkor én Pestre költözködöm...

Azt mondják, hogy a *Marházy* színházi művezetősége már akkor megbeszélte dolog volt, amikor ő is, meg *Szendrey* Mihály is a színházért pályáztak.

Szendrey állítólag ezt mondta neki:

— Tudod Miké: ha kettőnk közül valamelyik meg talál bukni, — én téged művezetőnek alkalmazlak...

Éjjel az utcán.

Egy rendőr és egy kasszirnő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 27.

Kellemetlen kalandja támadt az utcán *Zahorsky* Vilma budapesti kávéházi pénztárosnőnek, mikor ez évi június hó 3-án éjfél három órakor hazafelé igyekezett. A fiatal leány, aki a *Kossuth* Lajos utcában létezett udvari kávéház kasszirnője volt, rendszeren éjfél után szabadult az üzletből s ilyenkor magánosan ment szüleinek Budán levő lakására. Amint *Zahorsky* Vilma az említett éjjelen a *Gizella* téren haladt, egyszerre eléje állt egy rendőr s ráfőrdött:

— Hová ilyen későn?

— Haza, felelte a leány s meg sem állva, folytatni akarta az útját. A rendőr azonban abban a hitben, hogy a fiatal nő rossz járásban van, nem engedte s újból követelte, hogy igazolja magát.

— Mivel igazoljam? — kérdezte *Zahorsky* Vilma s arra hivatkozva, hogy ő nem az a személy, akinek a rendőr hiszi, rimánkodott, hogy engedje útjára De hasztalan.

— Átkor beviszem a kapitányságra! — szölt a rend tisztségűre őre és duakodni kezdtek.

A leány semmiképp sem akarta a rendőrt követni, de hiába jajvesz-ket és kiáltozott segítségért, amaz kocsiért fűtyölt s abba beletuszkolva, előállította a IV. kerületi kapitányságra. Innen telefonáltak Budára s miután kitudódott, hogy *Zahorsky* Vilma tisztességes

leány, aki a szüleinél lakik, elbocsátották és hazament.

Az éjjeli kaland dolga a bíróság elé került, még pedig két panasz is lett belőle. Egyrészt *Zahorsky* Vilma tett feljelentést a rendőr ellen hivatalos hatalommal való visszaadás miatt, de a törvényszék úgy találta, hogy az nem lépte át a hatáskörét, mert joga volt a késő éjjeli órában egyedül járó nő igazolására felszólítani.

Ma viszont a törvényszék azt a panaszt tárgyalta, melyet a rendőr tett *Zahorsky* Vilma ellen *hatalom ellen való erőszak* címén. A vádja az volt, hogy a leány nemcsak ellenszegült az előállításának alkalmával, de őt tetteleg is bántalmazta: arculütötte. *Zahorsky* Vilma azonban tagadta ezt a mai tárgyaláson s mert a rendőr bizonyítani nem tudta, a törvényszék, melynek *Langer* dr. bíró volt az elnöke, e panasz tekintetében is megszüntette az eljárást. A királyi ügyész felebbezett.

Sternberg gróf mozgósítat.

Támadás az uralkodó ellen.

A delegációs cercle epilógusa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 27.

Az osztrák parlament izgága mágnás-képviselője, *Sternberg* Albert gróf a *Reichsrath* mai ülésén elmondott beszédében fölülmulta önmagát a bécsi udvarnak való kellemetlenkedés terén. *Sternberg* valami erősen kifejtett dinasztikus érzésről eddig sem tett tanuságot, de egyenesen a király személye ellen intézett támadásaiban mégis megtartott bizonyos mértéket, amelyet az észszerűség és a lehetőség diktált.

Ma azonban túltette magát ezeken a korlátokon, amikor nem kevesebbet kívánt, mint azt, hogy a király ellen szövetkezni kellene a hadsereggel, sőt *mozgósítani kell az armádiát* az olyan befolyás ellen, aminőt az uralkodó a delegációs cercle során az osztrák képviselőház és urakháza tárgyalásaira gyakorolt. A király azon tudvalevőleg nyomatékosan kifejezte abbeli nézetét, hogy a *Reichsrath* gyorsan letárgyalja, a *Herrenhaus* pedig változatlanul elfogadja a választójogi reformról szóló törvényjavaslatot. Ennek pedig esküdt ellensége *Sternberg* gróf, aki a felségvélemény nyilvánítására azután a mai bornirt támadással felelt.

A badar kirohanásról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Az osztrák *Reichsrath* mai ülésén befejezték a választási reformjavaslat 42. szakaszának tárgyalását, amely a választási kerületek beosztásának védelméről szól és amely iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott. Mindjárt az első szónok beszéde után a vita berekesztését indítványozták, mire a szakasz mellett fölíratkozott képviselők előálltak a szótól és csak *Nietasche* német haladóparti beszél a szakasz ellen. Ezután ténybeli helyreigazítások következtek, köztük *Sternberg* Albert grófnak hasonló címen való felszólalása.

Sternberg gróf beszéde elején tiltakozott a vitának időelőtti befejezése ellen,

mert így egy előre elkészített beszédjét nem mondhatja el, hanem a ténybeli helyreigazítás keretében kell nézetét kifejteni. Ezután *hevesen támadja a királyt az osztrák képviselőház és urakháza ügyei-be való beavatkozása miatt.*

Elnök rendreutasítja Sternberget, aki ezután így folytatja beszédét:

— Egyáltalában megengedhetetlen, hogy a király a delegációnak Budapesten történt fogadásánál azt *arrogálta* magának (ujabb rendreutasítás), hogy a képviselőház tárgyalásának menetére befolyást gyakoroljon. Ezek után nem marad más hátra, minthogy a *hadsereggel szövetkezzünk*. A hadsereget, amelynek az a rendeltetése, hogy az államot megvédje az ilyen befolyások ellen, *mozgósítani is kellene*.

A gróf még egy ideig folytatta a király elleni támadásait, amiket azután megsokalt az elnök és *megvonta tőle a szót*.

Amikor azután Sternberg újból fölszólt és azt mondja, hogy a képviselők érzelmeinek bűnös megsértése, hogy a delegációt vasárnapra hívták össze, az elnök végleg megvonja tőle a szót.

MULATSÁGOK.

(=) *Mulatság Világosan.* A világi állami elemi fiú és leányiskola tanterületén december hó 1-én a Mátyás Király szálló nagytermében a világi szegény iskolás gyermekek téli könyvének javára, zárkörű táncmulatságot rendez. Belpó díj családjegy 4 kor, személy-jegy 2 korona.

Szélhámos históriák.

A Strassnoff-eset alkalmából.

Arad, november 27

1

Pár évvel ezelőtt történt egy kisebb vidéki városban. Beállított egy köztisztviselőben álló, családhoz egy németországi hatalmas gyár igazgatója, akit rokoni kötelek fűztek a családhoz Noha számos év előtt szakadt el Magyarországról és a család csak hírből ismerte, a legnagyobb vendégszeretettel fogadták a rokont.

A gyár igazgató előnyös tulajdonokkal felruházott férfi volt. Láttára a kisváros nőnemű része a már közmondásosá vált módon viselkedett. Magas volt, mint Keszter Ede, karcsú, mint Körössi Juci, művezető igazgató volt, mint Maribáry Miklós, ezen felett „szép volt, mint a zanyád” — azzal a külömbiséggel, hogy nem szakadt rá az ég. S ha még hozzá teszem, hogy nyájas volt, mint a legnagyobb nyáj tulajdonosa, a földig leereszkedő, mint egy lufballon, amelyből ki mlött a gáz. — elhiheti a nyájas olvasó, hogy annyira megszerették, mint Nyáray Antal a *Koldus gróf*-ban Kaposy Józst, vagy mint a *Romeo és Jul-ában* Keszter Ede — Keszter Edénét.

A gyár igazgató úgy szórta a pénzt, mint egy vetőgép a magot, az utcán sietve járt és gaval lérosan fizetett, nem mint egy ur: mint egy spiszbúrger, mert az ur tudvalegileg nem siet és nem fizet. Természetesen körülrajongták. Pár nappal később bejelentette, hogy elutazik. Ekkor azzal a kéréssel fordult Ipszilon urhoz, a családapához, hogy adjon neki kölcsön ezer koronát, mert elköltötte az egész pénzét. Ipszilon ur, aki egész életében másoktól kért kölcsönt, de sohasem kapott, annyira el volt ragadtatva ismeretlen rokonától, hogy szó nélkül átadta neki az ezer koronát.

A gyár igazgató ur ezután elbucuzott az egész várostól és nagy grandezzaival, gyors léptekkel sietett ki a pályaudvarra. Itt föl és alá sétált. Hirtelen előtte termett egy ur. Bemutatkozott:

— Én Jakab Gergely titkosrendőr vagyok.

— Mit akar tőlem?

— Jól tudja — nevetett a titkosrendőr — én gyár igazgatónak adtam ki magát, pedig szé hámos. A gyár igazgató elsápadt. Elővette a tárcáját.

— Itt vannak az irásaim.

— Lári fári — nevetett Jakab Gergely és egy félreeső hely felé vitte a gyár igazgatót. Itt elvette tőle a tárcát, amelyben az ezer korona volt és nevetve kiáltott fel:

— Megcsiptelek úgy e gazember.

Azután rázárta a félreeső hely ajtaját a gyár igazgatóra és eltávozott.

A nyájas olvasó most abban a hiszemben van, hogy a titkosrendőr kitűnő fogást csinált? Téved. A szélhámos nem a gyár igazgató volt, hanem — a detektív.

2

Szintén egy vidéki városban történt, öt évvel ezelőtt. Egy szép, elegáns fiatal ember jött meg a városban. Nagy birtokosnak mondta magát és pazarul költökezelt. Epuby tetszett a lányoknak, mint a gyár igazgató. Remekül táncolt, kiűnően jött és vitt és előnyös tulajdonságaival fogva csakhamar kedvence volt a leányos házaknak. Különösen egy Berkes Margit nevű leánynak udvarolt, ainek apja milliomas híreben állott. Városszerte sutogták, hogy leányának negyszázezer korona hozományt ad Noha a leánynak egy jómódú benszülött fiatalember kurtizánt, ez mégis az elegáns ifjút részesítette kegyelben és kijelentette, hogy máshoz nem megy feleségül. Az apa végre beleegyezett a házasságba és megtörtént az esküvő.

A nyájas olvasó most felháborodik. Ilyen gazember, ilyen gazdag anyát. Pedig tudják, hogy ki volt a szé hámos? Az apa. Nem adott a leánynak egy krajcár hozományt sem.

3.

Egy aradi ur a múlt évben felutazott Budapestre. Nevezik Z-brainak. Ületi dolgainak elvégzése után betért a Newyork-kávéházba. Alig ült öt percig, amikor egy előtte ismeretlennek látszó fiatal ember szólította meg:

— Jóspot Zebrai ur. Ön itt? Ismer, ugy e bár? Én Fekete vagyok.

Zebrai egy kissé hidegen válaszolt. De az ifjút ez nem hozta zsenbe. Leteperedett az asztalhoz és olyan szellemesen csövegett, hogy pár perc alatt meghódította Zebrait. A kávéházban hirtelen egy magas szőke fiatal ember tűnt fel, aki barátságosan integetett a Zebrai ur mellett ülő ifjunak, majd pedig az asztalhoz ment, bemutatkozott Zebrainak és szintén leült.

Több mint egy óráig folyt szellemes tónusban a diskurzus. Fekete ekkor ártlel a homlokára ütött, majd pedig előhúzza a pénztárcáját és szólt:

— Kedves Zebrai ur, megbocsásson. Efelejtettem, hogy tartozom önzek öt forinttal. Ime — és átnyújtja a pénzt.

Zebrai csodálkozva vágta zsebre, a másik fiatal ember pedig trefásan szólt:

— Fekete adhatnál nekem kölcsön száz koronát.

— Szívesen, édes öregem. De momentán nincs nálam.

Zebrai ur ekkor a zsebébe nyult és átnyújtotta az ifjunak a száz koronát.

— Tessék, majd Fekete ur később vissza adja.

Mit gondol a nyájas olvasó? Melyik volt a szélhámos? A szélhámos ami Zebrai barátunk volt. A fiatal embernek — hamis száz koronát adott.

4.

Strassnoff Ignác egy ízben huszárkapitányi uniformisban felment a Nemzeti Kaszinóba és kihívatta Szemere Miklóst. A nagy Miklós csakhamar megjelent.

— Szervusz Miklós! — fordult ekkor hozzá Strassnoff.

— Szemere nem ismerte. De látván az uniformist, barátságosan viszonzta a köszönést.

— Kérlek, Miklós, adj holnap négyezer koronát kölcsön — szólt Strassnoff.

Miklós mester a zsebébe nyult és átadta a pénzt majd pedig barátságosan bucsuzott el a kapitánytól.

— Mit gondol a nyájas olvasó, ki a szélhámos?

A talány becsületes megfejtői között egy pakli Szemere által használt bakkarat kárt és egy valódi lovat sorol ki:

Felkiáltójel.

Elítelt aradi szállodás.

Makaó a Japán-kávéházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 27

Ma hozott hírt az aradi kir. törvényszék abban a régen húzódo ügyben, amelynek főszereplője egy aradi szállodás, Braun Gusztáv, a Fehér Kereszt-szálloda bérlője volt.

Az eset ismeretes. Braun Gusztáv még tavaly a Japán-kávéházban makaózott egy társasággal. A rendőrség nesztét vette a tiltott játéknak, mire Valenta és Rónai detektívetek kiküldte a makaó bank lefoglalására és a tiltott szerencsejáték megakadályozására. Valenta és Rónai beléptek a külön helyiségbe, ahol a kártyázás folyt.

— Hagyjuk abba Gusztáv, itt rendőrök vannak. — szólt az egyik játékos.

— Mit nekem a rendőrség? — felelt nagyhangon Braun. — Ide merészellenek jönni, ha kedves az életük! Én Braun Gusztáv vagyok és csapatom azt a rongyos detektívet, aki az én bankomhoz mer nyulni!

Valenta detektív nyugodtan odalépett az asztalhoz:

— A törvény nevében lefoglalom a pénzt! — szólt a titkosrendőr és a bankjegyeket elvitte az asztalról.

A kártyázók, Braun Gusztáv kivételével, valamennyien megnyugodtak ebben a jogos tényben. Braun Gusztáv felugrott és leirhatatlan szavakkal szidalmazta a köteleltséget teljesítő titkosrendőrt, ainek végül a fejéhez vágta:

— Kipofozlak innen! Kidobatlak a rendőrségtől! Én Braun Gusztáv vagyok!

De még ezzel sem elégedett meg, hanem Valenta kezéből hirtelenül kiragadta a lefoglalt pénz egy részét. Ezt olyan gyors mozdulattal követte el, hogy a megiepett detektív nem is védekezhetett. Braun pedig tovább folytatta szidalmait és fenyegetőzéseit, majd pedig széket emelt és azt Valenta fejéhez akarta vágni. A detektív ekkor már elvesztvén türelmét, kirántotta revolverét, hogy szükség esetén azzal védekezzék. Ennek meg is volt a hatása. Braun Gusztáv hirtelen elejtette a már felémelt széket, a detektívek pedig eltávoztak.

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és Valenta detektív hatóság elleni érzésk miatt megtette Braun ellen a feljelentést. Ebben az ügyben, többszöri halasztás után, augusztus 2-ára is ki volt már tűzve a főtárgyalás, Braun azonban akkor beteget jelentett és nem jelent meg a törvényszék előtt.

Ma végre letárgyalták az ügyet Köller János bíró előklete alatt. A főtárgyaláson a vád teljesen beigazolódott, miért is a bíróság úgy

Braun Gusztávot, mint Szűsz Mór, a Japán-követség bérletjét bünsnek mondta ki és az előbbi hatóság elleni erőszakért és tiltott szerencsejátékért öt napi fogházra, Szűsz Mór pedig tiltott szerencsejátékért három napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen mindketten felebbezték.

Az aradi püspök és a román színészek.

Egy elmaradt előadás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

A román Tália összeütközésbe került a román egyházzal s miután a románoknál az egyház mindennél hatalmasabb, — Tállának retinálnia kellett. Az Aradon történt érdekes eset a következő:

Az aradi román társaságok érdeklődéssel nézték a színelőadás elé, amelyet csütörtökön, november 29-én akartak megtartani a Casa Nationale-ban, a fejsze utcai oszlopos román házban. A színelőadásokat Barsan Zakariás négy tagu román társulat tartotta volna. Barsan Zakariás a román színház-egyesület ösztöndíjával képezte magát színésznek s most a magyarországi román lakta városokban színelőadásokat rendez. Társulatának tagjai magyar honosságú román színészek, akik bukaresti színházakban működtek. A vándor társulat egy felvonásos színműveket, jeleneteket és egyéb apróságokat ad elő.

A csütörtöki előadásra, amely táncsal lett volna egybekötve, az összes előkészületek megtörténtek, sőt tegnap megérkezett Barsan Zakariás és társulata is Aradra. Az előadásnak azonban váratlan akadály támadt.

Papp I. János aradi gör. kat. román püspök, aki a meghívás révén tudomást szerzett a színelőadásról, kijelentette, hogy csütörtökön a görög keleti egyháznak bójánája van s ezért a Casa Nationale-ban, amely az egyház tulajdona, nem szabad táncsal egybekötött mulatságot tartani.

Miután más helyiségre gondolni sem lehetett, más napra pedig az előadást nem lehetett halasztani, mert Barsannak megállapított körútja van, a román színelőadást bizonytalan időre elhalasztották. Valószínű, hogy csak a farsang alatt kerül sor rá.

Barsan Zakariás és társulata ma délután Oravicára utazott, ahol szintén előadást fog tartani. Így maradt el — egyelőre — az aradi román színházi est.

Egy énekesnő rejtélyes eltűnése.

Orfeuménekesnőből — perditá.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Bécsi távirat jelenti, hogy a császárváros rendőrségét már hónapok óta egy bécsi orfeuménekesnő rejtélyes eltűnése foglalkoztatja. Az énekesnő szülei és a rendőrség az eltűnés idején mindent megtettek, hogy a leány nyomára jöjjenek, fáradságuk azonban hiábavaló volt. Csak most, hónapok után, egy véletlen következtében derült ki, hogy az énekesnő Lipcse egyik mulató házában van. A körülmények arra vallanak, hogy a leány akarata ellenére jutott oda, ahonnan szabadulni szeretne. Az esetről a következő részleteket jelentik:

Egy fiatal és szép orfeuménekesnő: Rosenstiel Stefánia rejtélyes eltűnésével foglalkozik már hónapok óta a bécsi rendőrség. Az énekesnő uteljára szüleinek Rudolfshaimban lévő lakásán lakott. A szülők nagyon aggódtak

leányuk miatt, mert az utolsó időben mindig egy nő ember társaságában volt, aki a leányt állandóan követte és valószínűleg elcsalta. Az eltűnt leányról az utolsó hírek Lipsceből jöttek. A napokban ugyanis a szülők Aschaffenburgból levelet kaptak, amelyben egy R Hans nevű építész tudokra adja, hogy a lapokban olvasott az eltűnt leányról s ennek a révén egy kaland jutott az eszébe, amely nyomra vezethet. A kaland vele egy lipcsei mulató-házban játszódott le.

Röviddel ezelőtt üzleti ügyekben Lipsceben tartózkodott és este több ismerőse társaságában egy népes mulatóháza ment. R ott elbeszélte, hogy legközelebb Bécsbe utazik, a hol neki több üzleti ügyet kell elintézni. Távozása alkalmával egy fiatal leány a közelébe furakodott és észrevétlenül egy darab papírost csúztatott a kezébe, amelyre a következő cím volt írva: „Rosensiel, Märzstrasse Nr. 3.” A leány halanként azt mondta, hogy menjen el oda, de egyéb felvilágosítást nem tudott adni.

A dolognak akkoriban nem tulajdonított nagyobb jelentőséget, csak mikor Aschaffenburgban a lapokban Rosenstiel énekesnő rejtélyes eltűnéséről olvasott, jutott ismét eszébe a dolog.

R a napokban Bécsben tartózkodott és konstataulta, hogy a lipcsei leány személyleírása tényleg egyezik az eltűnt énekesnő személyleírásával. R most ismét Lipscebe utazott, ahol a rendőrség segítségével fog az eltűnt énekesnő után kutatni.

A politika mezejéről.

Koronaörvlasztás. — A bizottságokból. — Kossuth és Ugron.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 27

A királynak mostani budapesti tartózkodása alkalmával fényes közjogi aktus fog az országházban lefolyni: az országgyűlés megválasztja a tavasszal elhalt Radvánszky Béla báró helyébe a második koronaörte. A választás dolgában, amelyet a főrendiház és a képviselőház együttes ülésén ejtenek meg, Justh Gyula és Desseffy Aurél gróf elnökök ma tanácskozást tartottak a képviselőházban.

A legutolsó koronaörvlasztás 1900. december 4-én volt, amikor Szóchenyi Béla grótot választották meg. A mostani választás is december 4-én lesz, még pedig az országház kupolatermében, amely most lesz először színhelye ilyen ünnepségnek. A koronaörte választó országgyűlésen Justh Gyula és Desseffy Aurél gróf együttesen, föl váltva elnökölnek, az országgyűlés pedig a király négy jelöltje közül választ, ezuttal protestáns vallásu koronaörte.

Az egyedüli jelölt ezideig Wesselényi Miklós báró, a kolozsvári I. választókerület függetlenségi képviselője, akinek megválasztása esetén le kell mondania képviselői mandátumáról.

Az igazságügyi bizottság ötös albizottsága ma délelőtt alakuló ülést tartott, melyen elnökké Bizony Ákóst, előadóvá pedig Pisoniai Somát választották meg. Ennek a bizottságnak feladata újra szövegezni a Fejérváry-kormány vád alá helyezésére vonatkozó indítványt.

Az igazolási állandó bizottság ma délben Bernáth Béla elnöklésével ülést tartott, melyen megvizsgálták Badányi Lajosnak, a szilácsi kerület képviselőjének megbízólevelét, melyet a szokásos 80 napi főtartással igazoltak.

Kaas Ivor báró, a jeles publicista tegnap a Ház folyosóján néhány újságíró előtt fejtegette a jelenlegi politikai helyzettel való elégedetlenségét. A beszélgetés közben ott terem Ugron Gábor is, akire Kaas mindjárt imígyen támad rá:

— Te, Gábor, fiatalod óta mindig zászlótartó voltál a politika mezején, most meg félreállottál és hallgatsz. Vagy talán félsz Kossuthot bántani?

— Kedves barátom, — felelé Ugron — én a függetlenségi pártban olyan nulla vagyok, mint X. vagy Y. képviselő. Engem a pártban még azzal se bíznak meg, hogy a Házban valamely törvényjavaslatnál felszólaljak. Hogy pedig nem én vagyok a zászlótartó, hanem Kossuth Ferenc, annak oka egyrésztől egy nagy név varázsereje, másrésztől pedig az, hogy Kossuthban megbizik az egész ország, bennem meg nem. Kossuth hatalma azon a bizalmon alapszik, melyvel az ország vele szemben viseltetik. Azért nem helyeslem én azok eljárását a pártban, akik Kossuthal szembe helyezkednek.

A királykisasszony kalandja.

Caruso-ügy — hajdanában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Carusonak, a híres olasz tenoristának new-yorki kalandja és az ennek nyomában támadt botrány nagy és általános feltűnést keltett mindennél. Az eset méltán érdekelt elég széles köröket, tekintve, hogy a tenoristának deliktuma éppen olyan kemény és majdnem közkedvelt, mint akár magának Carusonak személye. Hol nincsenek aszfaltbetyárok, akik a firtnek absztrakt nyilvánulását szívesen hajlandók konkrétebb, bár brutálisabb formával felszerelni, mint ahogyan azt a tenorista tette. Ott a majomketrec előtt!... És mivel a közönség beszélgetett az ügyről, véleményét cserélt róla, természetesen, hogy az újságok is megragadták az alkalmat, hogy az aszfaltbetyárkodásról elmélkedjenek. Így tett többek között a párisi *Matin* is, amelynek kitűnő krónikása: *Hardein* nagyon kedves és elmondásra érdemes anekdotával üti el a new-yorki botrány ügyét.

A Caruso-esete — írja Hardein — korántsem olyan új, mint amilyennek tetszik és a versaillesi udvari krónika máig őriz egy analog esetnek emlékét. Csakhogy ebben a régebbi „molesztálási afférben“ nem tenorista és burzoá asszony volt érdekelve, hanem egy királyi hercegnő és egy közkatona.

A katona őrt állott a palota valamelyik kápujában, amely a kertre nyílt, amikor elhaladt előtte egy elég egyszerűen öltözött, formás fiatal leány. A katona erre gondolkodás nélkül példát szolgáltatott a két évszázad mulva születendő tenoristának, amennyiben megcsipte a leányt. Azt hitte róla, hogy a konyhának valamelyik tündéré. A leány a váratlan inzultusra megfordult, mire a katona boltra rémülve vette észre, hogy bizony ez a királykisasszony, XIII. Lajosnak a leánya. Az őrtálló katona homlokán kifutott a verejték és a büns zavartan hebegte: „Fenség, ha önnek a szíve is olyan kemény, mint a... a... megcsipett testrésze, akkor én elveszett ember vagyok.”

A királykisasszony erre elfutott. Elrohant, mert máskülönben ott a derék katona láttára szétvetette volna a kacagás. Így aztán besietett az egyik folyosóra és kacagott úgy, hogy a könyve is kicsordult belé. Aztán gondja volt rá, hogy a palotában mindenki megtudja a kalandját és azt a kitűnő bókot, amelyet a királykis-

asszony előtt kivágott a kalona. Természetesen XIII. Lajos lánya nem panaszkodásból mondotta a dolgot környezetének, hanem inkább dicsérvéből. Hiszen a kalona mentogatódása és az inzultus is merőben hódolat volt és nem felségsértés.

De hajh, a versaillesi udvar eltűnt a föld színéről és megszületett New-York. A nézőpontok nagyot váltottak. És innen van az, hogy Caruso ügyvédje a rendőrbíró előtt ezzel fejezte be plaidoyerjét:

— A civilizált világ szeme most mi ajtunk piben. A civilizált világ izgatottan várja az ítéletet, amely különbben és csak felmentő lehet.

Amihez aztán borongva teszi hozzá Harduin:

— Mennyivel okosabb volt az a kétszáz évvel ezelőtti való világ, amely az ilyen ostobaság felett legfeljebb ha nevetett, de sem izgatott nem lett az egész csipkedési affér miatt, sem pedig a tekintetét nem pihentette hosszan a kaland hősein. Noha az a közkatona felért Grahamnával és a királykisasszony is méltán tarthatott akkora érdeklődésre számot, mint például egy — tenorista.

IRODALOM ES MŰVESZET

A színház műsora:

Szerda: Kolibri mama, szimf. (Béret B.)
Csütörtök: Az asszony, szimf. Bemutató előadás. (Béret C.)
Péntek: Az asszony, szimf. (Béret A.)
Szombat: A milliárdos kisasszony, operett. (Béret B.)

* A leánya. Verő György kedves zenéjű és mulattató meséjű operettje külön előadást érdemelt volna, mint amilyenben ma azt színre hozták. Szerep nem tudás és tulzás vetélkedtek egymással, hogy a sikert gyengítsék. *Kapossy Józsa* Teleky Margit szerepében a legkellemesebb alakítások egyikét produkálta. A paraszt menyecske kedves szerepében szinte bántó volt tulzott hatáshajhászása; egyenesen a karzat tetszését provokálta, ami előkelő színpadon elítélendő. *Hunyadi* kedvetlenül játszotta Thököly Imrét, csupán *Faludi* és *Zalay* Margit igyekeztek kedvvel és játékkal életet önteni az unalmas előadásba. (H. G.)

* Fenyvessy Margit külföldre megy. A aradi színház művészgardája virágvasárnapkor megfogyatkozik egy nehezen pótolható jeles erővel: *Fenyvessy* Margit opera-énekesnő eltávozik. *Fenyvessy* Margitot, aki ma magyar színpadokon működő opera-énekesnők között a legkiválóbb alt-énekesnő, vágyal a külföldre vezérlés ezért minden íthón kínált szerződést visszautasított. A magyar színpadokon nem igen tud megfelelni szerepkört találni, operettekben is kénytelen játszani s ezért inkább külföldre megy. Legutóbb *Maló* Lajos, a szegedi színház igazgatója küldött szerződést a művésznőnek havi 800 korona gázssal, de ezt is visszaküldte, mert már tárgyalásokat folytat a külföldi szerződés ügyében. *Fenyvessy* Margitot különben a m. kir. Operaház is meghívta vendégszereplésre; valószínűleg januárban lép fel a budapesti Operaház színpadán valamelyik új betanulással színrekerülő operában.

* Asszony. Az aradi színház igazgatósága az *Asszony* csütörtökön megtartandó premiérjére a szerzőt, *Porcsolt* Kálmánt is meghívta, aki előadásba helyezte lejtővetelét. Porcsoltot különben most újabb irodalmi dicsőség is érte. Közzététel díjat nyerte el egy történelmi drámájával, melyet minden valószínűség szerint Szendrey megszerkez az előadásra. Az *Asszony*ból most nyitnak az utolsó próbák s az előadás iránt nagy az érdeklődés. Résztvesz a darabban csaknem az egész drámai személyzet s előrelátható-

lag — mint mindenütt — Aradon is nagy sikere lesz az újdonságnak.

* Az Uránia tárlata. A állami felügyelet alatt álló *Uránia* műintézet tárlatának megnyitása mindinkább közeleg. Nyiregyházáról, ahol az intézet most rendezett kiállítást, már Aradra érkezett *Récsy* Viktor festőművész, az Uránia műtárosa, s megérkezett már a képek egy része is. Egyelőre még nem biztos, vajjon a liceum dísztermében, vagy a megyeház negyteremében lesz-e a kiállítás. A liceum ugyan jobban megfelelne, de ott nincsen esti világítás, ami a decemberben korán beálló szürkület miatt erősen megnehezíti a tárlat látogatását. Molnár Viktor államtitkár, aki a tárlat megnyitására minden valószínűség szerint személyesen is jelen lesz, a napokban valószínűleg a megyeház üléstermét fogja a kiállítás előjaira kölcsönkérni. *Tolnai* Ákos, a kiváló portrét festő, az intézet igazgatója ugyanakkor Aradra jő, hogy személyesen vezesse a kiállítás rendezését. A tárlat, melynek iparművészeti szempontból különös érdekessége lesz a herendi porcellángyár néhány remekműve, Zólyai Cosin dísz tárgyal, s a magyar ékszerek, — a legkiválóbb festők és szobrászok képeit fogja bemutatni a közönségnek. A tárlat december első napjaiban nyílik meg és karácsonyig marad nyitva.

Az asszony ingatag . . .

A megvert férj panasza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Egy véresre vert ember jelentkezett ma délelőtt az aradi rendőrségen *Hoffmann* Győző ügyeletes rendőrtisztánál.

— *Flóra* Tódor vagyok, — mondta. — Megverték.

— Ki verte meg? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— A saját feleségem és a szeretője.

— Miért verték meg?

— Mert meglestem őket, amint találkoztak a lakásomon.

A rendőrtisztviselő faggatására *Flóra* Tódor ezután elmondta megcsalásának és megveretésének bus történeljét. Csinos, fiatal felesége van. Csak pár éves házasság. Az asszony a legnagyobb szerelmet színelte férje iránt. Dédelgette, becézgette és a háta mögött — megcsalta. Szóval: a régi mese, mely mindig új marad.

Mint legutóbb, úgy ebben az esetben is csak hónapok múlva vette észre a férj, hogy kutyája van a kertben. A szomszédok sugtaltak körülötte és a szóbeszéd végre eljutott *Flóra* Tódor füléhez is. Eleinte nem akart hinni a pletykának. Feleségéről azt hitte, hogy az a legjámorabb és leghűbb asszonya ennek a földkerekségnek. Később azonban az ellenkezőjéről győződött meg.

Pár héttel ezelőtt, késő este ment haza. Amikor lakásának közelébe ért, egy homályos alakot látott a kapuból kisurranni. Kérdőre vonta a feleségét, aki mindent tagadott. A férjnek azonban nem volt nyugta azóta.

Hosszas töprengés után végre tegnap cselre határozta el magát. Feleségének azt mondta, hogy elutazik vidékre. Reggel el is ment hazulról, de csak azért, hogy meglesse az asszonyt. Nem sokáig kellett várakoznia. Tíz óra tájban megjelent a ház előtt a csábító és csakhamar eltűnt a kapuban.

Flóra utána futott és . . . és a legkritikusabb pillanatban nyitotta ki lakása ajtaját. Megdöbbenve látta, hogy hogyan szeretkezik a felesége a csábítóval. A boldogtalan ember dühös kiáltásban tört ki, mire feleleül az asszony

szeretőjével együtt, megröhanita *Flórá*t és véresre verte.

A megvert férj feljelentése folytán a rendőrség a kikapós menyecske és szeretője ellen megindította az eljárást — súlyos testi sérülésért.

Vashid a küszöbön!

Strassnoff Ignác Aradon.

(Közigazgatási regény.)

Arad, november 27

Saki ur, lapunknak angol ruhákban és becsületben megöszült barátja mesélte el az alábbi történetet a jövő év februárjában. A gyengébbek kedvéért megjegyezzük, hogy kiű ő értesüléseik folytán kerülünk ama kellemes helyzetbe, hogy Saki ur szenzációs, de annál kevésbé megtörtént kijelentéseit máris közreadhatjuk Saki ur tehát rágyújtott egy illatos portorikóra s miközben havyagul végigdől ama kereveten, melyet a 25 ezredik előfizető beérkezése után fogunk a szerkesztőség számára vásárolni, — a következőket adta elő:

Ezelőtt miniegy két héttel történt, hogy *Institoris* Kálmán polgármester a következő sürgönyt kapta:

Vashid, indoház, lovasut
ügyben miniszteri tanácsos
holnap megérkezik, legyen
segítségére

Andrássy belügyminiszter

A sürgönyt véletlenül *Sarlot* Domokos főkapitány bontotta fel s áfutván a sorokat, így kiáltott:

— Miniszteri tanácsos! Ismerjük már az ügyesmit! Ez nem lehet más, mint *Strassnoff* Ignác, aki a zágrabi érséket úgy becsapta, mint az aranyórát!

Igy szólván, görcsös kacagásra fakadt el anynyira, hogy a görcsöket három rendő'r egész nap bontogatni volt kénytelen, minek folytán a Ráczertálytan két egyén belső részei kerültek napvilágra, tárcseltüntetéssel kapcsolatban. Eből eltekintve *Sarlot* Domokos meglelte a kellő intézkedéseket s másnap két markos rendőrrel megjelent a pályaudvaron. A rendőrök meényaszebeben egy egy üg *Uch* tins ágyu volt elbujtatva:

A vonat berobogott s az egyik első osztályu szakaszból egy elegáncan öltözött közepkornú szárlott ki. Taskáját egy hordár kezébe nyomta, s így szólt:

— Vigye ki ezt a város hintájára!

E pillanatban odaépett *Sarlot* Domokos és ünneplő hangon így kiáltott:

— *Strassnoff* Ignác, ön a törvény nevében foglalom!

Az előkelő idegen megdöbbenve tekintett a főkapitányra és valami olyasmit hebegett, hogy ő *Molnár* István miniszteri tanácsos.

— Azt mindent mondhatja! Hát csak előre!

A miniszteri tanácsost ezek után becipelték a városházára, ahol elszedtek tőle minden ártalmas tárgyat, ugymint: egy zsebórát, egy zsebkendőt és ami a legártalmasabb, egy háromezer koronáról szóló váltót. Csupán egy morfiomos üveget hagytak nála, mivel az idegen, amint az nacionáleja felvételekor kiűnt, a matlanságban szenvedett. *Sarlot* Domokos ezek után rögtön távratozott Budapestre, a következőket adván a rendőrség tudtára:

Strassnoff Ignác elfogtam. Miniszteri tanácsosnak adta ki magát.

Sarlot.

A válasz még aznap megérkezett s így hangzott:
Mi is elfogtuk decemberben. Másodpéldány nem

kell. Molnár miniszteri tanácsos Aradra ment, nem adta ki magát Strassnoffnak?

Boda főkapitány.

Sarlo. Domokos a sürgöny olvasásakor annyira eihült, hogy jégbehűtött pezsgőnek érezte magát. Rögtön felhozatta az al Strassnoffot a fogdából, s így kiáltott reá:

— Tehát maga Strassnoff?

— Nem, én Molnár István miniszteri tanácsos vagyok.

— Helyes. A kihágási bíró helyett ezennel meghozom az ítéletet. Molnár István, önt a hatóság félrevezetése címén száz korona fő-, husz korona mellék és tíz korona oldalbirságra ítélem. Indoklás: Ön megérkezésekor Molnár István miniszteri tanácsosnak nevezte magát, tehát azt hitte, hogy én Strassnoff Ignácra fogom nézni. De ön nem Strassnoff Ignác, hanem tényleg Molnár István. Ön tehát hazudott, s ezáltal félrevezette a hatóságot. Megnyugszik az ítéletben?

— Meg, ha azután szabadábra helyeznek.

— Kérem csak tessék ráhelyezkedni. Kijelentem azonban, hogy az ön szabadlábamra ne helyezkedjék reá, mert nekem bütyköm van a kiau, jamon s ez alapon képtelen lennék önt hatóság elleni erőszak címén is megbüntetni. Most pedig elmehet!

A miniszteri tanácsos elrohant s még aznap visszautazott a fővárosba. Ez volt az előzménye annak az esetnek, melyet el akarok mondani.

Saki ur ezután leverte a lámpaüveget és szivarjának hamuját a földre s a beszélése folytatását másnapra halasztotta. Ennek fogva mi is holnapra halasztjuk az érdekfeszítő eset további részleteinek leleplezését. — z. b.

Andrássy és a románok.

Egy képviselő nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 27.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek tegnapi rendkívül éles hangú beszédét politikai körökben valóságos hadüzenetnek tekintik, amelylyel a belügyminiszter bejelentette a nemzetiségi pártnak, hogy agresszív föllépése és az izgatók működése ellen kérielhetetlen szigorral fog eljárni.

A képviselőház sűrű helyeslése és tapsa azt bizonyítja, hogy a Ház — és vele a magyar közvélemény — alaposan találta a belügyminiszter súlyos vádjait, amelyeket a nemzetiségi képviselők ellen hangoztatott. A román nemzetiségi képviselők természetesen védekeznek. Így Suciu János dr. országgyűlési képviselő ma a következőket mondta egyik munkatársunknak:

— Mi el voltunk készülve arra, hogy a koalíció és kivált annak grófoktól és báróktól hemzsegő alkotmány pártja, élén Andrássy Gyula gróffal, föl fogja használni a legközelebbi alkalmat, hogy a nemzetiségi pártot támadja, kigyót-bőzát ráfogjon és igyekezzék minél veszedelmesebb mumusnak feltüntetni. Ezzel azt akarsz elérni, hogy a magyar közvéleményt főtáborítsák és eljesszék attól a lehetőségtől, hogy esetleg több nemzetiségi képviselő kerüljön a Házba, mint amennyi most van. De ennek a támadásnak más szülőke is van. Ne vezetésen előkészítés ez arra a gyatra, minden elemi kellekeiből kiforgatott *viláreljárás* kiterjesztésére, amelyet az osztályuralom további fentartásán dolgozó kormány az általános választói jog címével fog fölruházni.

— A belügyminiszter beszédében azt

mondta, jegyezte meg munkatársunk, hogy a nemzetiségek zömét, a népet szereti.

— Igen, szereti, — válaszolta Suciu — de csak addig, amíg az ő jelöljeire szavaz. Ha ránk szavaz, akkor ható ági közegyelvel s csend őreivel olyan eljárást követel, hogy a magyar képviselők is megbotránkoztak rajta. Ami pedig azt illeti, hogy izgatók vagyunk, hát izgató volt Kossuth Lajos is. Mi sem izgatunk a nemzetiségek, hanem a jogegyenlőség érdekében. Ugyanezt tette Kossuth Lajos is, aki az arisztokratikus alkotmány megdöntéséért küzdött, a miért aztán magyar bírák ítéletben izgatónak minősítették és enyhítő körülményül azt tudták be neki, hogy az izgatásból él. Közülünk a legutolsó emberből, Buda plajásból udvari tanácsost és Moldován rendőrcapitányból, aki románul még ortografica helyesen írni sem tud és semmiféle kvalifikációja nincsen, egyetemi tiszti cínálnak, csak meg kell előbb tagadnia elveinket.

— Van-e valami nexus a nemzetiségi párt és Popovics, a Nagy Ausztria című hőbortos és hazasúró röpirat szerzője között? — kérdezték tudósítónk.

— Goldis László képviselőtársam a saját aláírásával ellátott cikkben megtámadta Popovicsot azért a bírák, teljesen kivihetetlen ítéletért, amely nem volt érdemes a kinyomatásra és azért, mert ő, aki szelött velünk küzdött, most annak a gyabunak tett ki bennünket, hogy nekünk is ilyen bolond ítéletünk van.

— Azzal a súlyos váddal illetik a nemzetiségi pártot, hogy tagadja az egységes politikai magyar nemzet létezését és ezért Andrássy kiltásba helyezte a nemzetiségi törvény eltörlését és a legszigorubb eljárást az izgatókkal szemben.

— Mi sohasem tagadtuk a politikai magyar nemzetet, csak nemzetiségünk jellegének és nyelvünk megőrzéséért kardoskodunk. A szigorú eljárás pedig tudjuk, hogy mit jelent. Jelenlét az, hogy a belügyminiszter erőszakoskodni fog a nemzetiségekkel szemben, ahelyett, hogy megfogadná atyjának és Deák Ferencnek tanítását, mely szerint népeket nem lehet terrorizmussal, hanem csak szeretettel magyarni. Tenujon a perzi példából. A végtelenül hatalmas Németország milliókat költ arra, hogy a lengyelket kitepítse és még sem sikerül. Magyarország nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy hasonlóan milliókat költjön csak azért, mert Andrássy nem szereti az oláhokat.

Suciu nyilatkozatát így fejezte be:

— A magyarság józan esze, a magyar nép demokratikus zömét fogja látni, hogy miféle célt szolgál a nemzetiségi mumussal való fenyegetés.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi építészeti és műszaki rajzolók egyesülete tegnap tartotta Reppmann Gyula építész elnöke alatt a vasárnapi munkaszünet tárgyában összehívott gyűlését. A gyűlés megnyitása után felolvasták a Magyar Mérnök és Építész Egyletnek a vasárnapi munkaszünet tárgyában, a budapesti kereskedelmi és iparkamarához intézett átiratát. A kereskedelmi és iparkamara ugyanis a budapesti építési és műszaki rajzolók országos egyesületének arra a kérelmére, hogy vegye kezébe a vasárnapi munkaszünet ügyét, átirat a Magyar Mérnök és Építész-egyletnek, mint a legilletékesebb fórumhoz, hogy mondjon az ügyben véleményét. A Mérnök és Építész Egylet a felhívásra a rajzolók kérelmét pártoló átiratban válaszolt és hangsúlyozta, hogy kérelmük minden tekintetben jogosult. Ezt az átiratot a gyűlés lelkesedéssel vette tudomásul és az aradi építészeti és műszaki rajzolók most már biznak igaz ügyük győzelmében.

Lamm főhadnagy támadói.

Elrendelik az újrafelvételt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 27.

Erdekes napja lesz holnap az aradi kir. törvényszéknek. Holnap dől el, hogy elrendeli-e a bíróság a Lamm Opreán Antal-féle bűnügyben az újrafelvételt.

Az annak idején nagy port felvert ügy részletei eléggé ismeretesek. Az esküdtbírók rablásban mondta ki bűnösnek Opreán Józsefet és Antali Elemért, Lamm Hugó cs. és kir. főhadnagy támadói. Az ítélet ellen Deutsch Izsó dr. védő semmisségi panaszt jelentett be, amelynek a kuria annyiban helyet is adott, hogy újabb vizsgálat megtartására utasította a törvényszéket. A vizsgálatot Domokos László vizsgálóbíró vezette, aki számos újabb tanút hallgatott ki, akik érdekes részletekkel egészítették ki a máig is homályos ügyet.

A tanúk nagy részét Deutsch Izsó dr. jelentette be, aki szorgalmasan gyűjtötte az adatokat az esküdtbírók ítéletének megdöntésére. A védő által bejelentett új tanúk tényleg olyan vallomásokat tettek, amelyek — ha igaznak bizonyulnak — maguk után fogják vonni az első ítélet megváltoztatását.

De tanukat jelentett be Lamm Hugó főhadnagy képviselője, Edvi Illés Károly fővárosi ügyvéd, a hírneves kriminálista is. A tanukat, akik nagyjából katonatisztek, arra kérte kihallgatni Edvi Illés, hogy itt-as volt-e a főhadnagy, amikor az emlékezetes reggelen a kir. szárnyába ment, továbbá, hogy a katonatiszbluzából kivesztette az az ötforintos bankjegy, amelynek Antallék birtokába jutottak?

Ezek a tanúk nagyjából lényegtelen vallomást tettek. Jogászai körökben nagy érdeklődéssel néznek a holnap tárgyalás előmért általános az a nézet, hogy a bíróság el fogja rendelni az ügynek újból való tárgyalását.

Strassnoff zágrábi kalandja.

A becsapott érsek.

A szélhámos vallomása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 27.

A hírhedt Strassnoff Ignác, aki egy új Köpenicket rendezett Zágrábban, mégis a büntető bíróság elé került, mert Posilovic érsek, Frank dr. képviselő és a többi becsapott zágrábiak szörnyen szégyenlik ugyan a dolgot, de ma mégis megtették a bűnvádi feljelentést a zseniális csaló ellen.

Strassnoff zágrábi kalandjáról tegnap már részletesen beszámoltunk. A zágrábiak vallomásairól, valamint a csaló újabb kihallgatásáról is, következő távirataink szólnak:

(A zágrábi kaland.)

Zágrából sürgönyzik: Strassnoff Ignác letartóztatásáról az éjjel kapott értesítést a zágrábi rendőrfőnök. Nyomban intézkedett, hogy a károsultak beidéztessenek és hogy vallomásuk a budapesti rendőrségnek megküldessék. A károsultakat ma hallgatták ki.

Strassnoff szédeltéséről az érseki palota irodájában azt a fővilágosítást adták, hogy néhány nap előtt távirat érkezett, amelyben Wil denegg báró Berger Usvald udvari és miniszteri tanácsos jelzi, hogy a külügyminiszter megbízásából Zágrába érkezik a politikai helyzetről való tájékozódás végett. Posilovic érsek

nek mindjárt gyanus volt a dolog, de azért rendkívül figyelmesen és udvariasan fogadta vendégét.

Időközben a horvát országos kormány utján tudakozódtak a bécsi külügyminiszteriumnál és ott mindjárt föltűnt a dolog, mert a külügyminiszterium tanácsosát Berger Oszkárnak hívják, holott a titokzatos tanácsos Berger Oszvaldnak írta alá magát a táviraton. De mire Bécsből megérkezett a jelentés az érseki palotába, hogy Berger bizonyára széhhámos, akkorra Strassnoff már elutazott Zágrábról.

Azokról a konferenciákról, amelyeket a széhhámos a Starcsevics-párti vezető férfiakkal s különösen Frank Józseffel folytatott, az *Obzor* azt közli, hogy a tanácskozásokon főleg az *okkupált tartományok viszonyairól és a szerb propagandáról volt szó*

(Frank és Posilovics — Strassnoffról.)

Zágrabban természetesen nagyon restelik a becsapást és most mindenki azt mondja, sejtette, hogy széhhámossal van dolguk, de Strassnoff bámulatos tudása és jártassága a politikai kérdésekben s különösen előkelő modora, eloszlatták a gyanút.

Igy Frank dr., a Starcsevics-párt vezére kijelentette, hogy *mindjárt széhhámossal tartotta a jövővényt*, de minthogy az érsek ajánlotta, az érsek vendége volt s az érsek titkára mutatta be, aki a beszélgetéseknél is jelen volt, alaptalannak véte gyanuját és Strassnoffot bemutatatta fiának és több barátjának is.

Posilovics érsek azt mondja, hogy *ő is csalónak tartotta Strassnoffot*, de mivel hivatalos iratokat mutatott föl és fontos politikai missziójára hivatkozott, eloszlott a gyanuja. A széhhámos többek között azt mondta, hogy legközelebb újból lejön új misszióval, melynek az a célja, hogy a horvátokat a bécsi kamarilla szolgálatába szerződtesse, ezáltal szorosabbá tegye a kapcsolatot Horvátország és a bécsi udvar között s Horvátország jogos törekvéssel érvényre jussanak Magyarországgal szemben. Az érseki udvarban az egyes papoknak kémszolgálatuk fejében nagy ígéretekkel tett és kilátásba helyezte a bécsi udvar kitüntetését.

(Strassnoff újabb vallomása.)

Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Strassnoff Ignácot ma délelőtt Sándor László dr. rendőrfogalmazó újból kihallgatta. Strassnoff beismeri, hogy a zágrábi széhhámosságokat elkövette. Zsebeiben 1100 korona készpénzt találtak. Strassnoffot déliben kivitték a toloncházba, ahol tiltott visszatérés címén indították meg ellene a kihágási eljárást.

Strassnoff mai kihallgatása alkalmával is igen cinikusan viselkedett és folytonosan mosolyogva mondta el zágrábi élményeit. Nagyon sajnálta, hogy Zágrabban — amint azt *vögtön észrevette* — rendőri felügyelet alatt állott és így nem maradhatott még néhány napig, amint az szándékában volt. Posilovics érseknek ugyanis nem volt pénze és tudta róla, hogy ma 250 000 koronát kap. Ebből az összegből *elkért volna 200 000 koronát politikai célokra és bletosra veszi, hogy meg is kapta volna*. Ezzel a pénzzel Olaszországba ment volna, ahol legutóbb tartózkodott.

Mielőtt Zágrába jött volna, Milánóban volt hosszabb ideig, de ott nem ment jól a dolga és csak néha sikerült a kiállításra egybesereglett idegenek közül *egy pár balekot kártyán megkoppasztani*. A nyáron Kissingen fürdőben tartózkodott és ott sikerült egy éjjel egy német gárdatisztől akkora összeget nyernie, hogy abból heteken át megélhetett.

Strassnoff ma is kijelentette, hogy *nincsenek büntérsai, teljesen egyedül követte el a*

stíkiit. A rendőrségnek azonban alapos a gyanuja, hogy a széhhámosságok *büntérsai is vannak*.

A becsapott zágrábiak eleinte nem akartak följelentést tenni, most azonban valamennyi károsult — és ilyen sok van — *megtette a följelentést a budapesti rendőrségnek*, amely már legközelebb befejezi a nyomozást és Zágrába szállítja Strassnoffot, hogy átadja az ottani ügyészségnek. A csaló büntetése ezután igen szigorú lesz, mert hasonló bűncselekményért már el volt ítélve.

(Egy rendőrtisztviselő véleménye.)

Strassnoffról az összes fővárosi lapok úgy emlíkezik meg, mint valami előkelő, megkülönböztetett modoru széhhámusról. Pedig a dolog nem egészen, sőt részben sem úgy áll. Egy fővárosi rendőrtisztviselő ma így nyilatkozik ott:

— Strassnoff a legbárdolatlanabb rendőri objektumok egyike. Műveltsége a lehető legminimálisabb, fellépése olyan, amely egy falusi korcsmában talán tiszteletet parancsol, de ural környezetben ellenszenvet ébreszt. A mellett még nagyon gondatlan is. Legutolsó pesti szereplése alkalmával huszártiszt ruhában volt, oldalán pedig — gyalogsági kard. Nem az ő ügyességének köszönheti sikereit, mint inkább az *áldozatok ügyetlenségének*.

HIREK.

— A király itthon. *Budapest-ről* jelentik: A király ma reggel a szokásos időben kelt fel és az egész délelőttöt dolgozószobájában töltötte. Ma nem tett látogatást sehol.

— Szilágyi Dezső szobra. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: *Wekerle Sándor* miniszterelnök ma délelőtt a képviselőházban lévő miniszterelnöki szobában megbeszélést folytatott *Daranyi Ignác* földművelésügyi miniszterrel és *Justh Gyula* képviselőházi elnökkel az iránt, mily módon lehetne *Szilágyi Dezsőnek* — nevéhez és jelentőségéhez méltó — síremléket és emlékszobrot emelni. Ez irányban legközelebb országos mozgalmat fognak indítani.

— Estely Karátson, grófnál. *Budapest-ről* jelentik: December 1-én, mint az *Andrássy-szobor* leleplezési ünnepségének előestéjén *Karátsonyi Jenő* gróf budai palotájában estélyt rendez, amelyre az udvar több tagja, a diplomáciai kar, a delegációk tagjai, valamint a közélet és a társadalom kitűnőségei lesznek hivatalosak.

— A világ orvosai Budapestre. Fővárosi tudósítónk jelentik: A király tegnap kihallgatáson fogadta a XVI. nemzetközi orvosi kongresszus küldöttségét, amelynek tagjai voltak: *Müller Kálmán* egyetemi tanár, főrendiházi tag, mint a kongresszus elnöke, *Tóth Lajos* tanár, miniszteri tanácsos és *Grósz Emil* egyetemi tanár, a kongresszus főtitkára. A küldöttség felajánlotta ő felségének a Budapestben 1909. augusztus 29-étől szeptember 4-éig tartandó nemzetközi orvosi kongresszus védőségét. A király a védőséget elfogadta. Tudvalevőleg a liszaboni XV. nemzetközi orvosi kongresszus a legközelebbi összejövetel helyéül *New York, Tokio és Brüsszel* ellenében *Budapestet* választotta. A kongresszus előmunkálatai már megindultak. Előreláthatólag a kongresszus igen látogatott lesz; az előző kongresszusokon a résztvevők száma három és nyolcezer között ingadozott; eddig legtöbben Rómában és Moszkvában voltak. Tekintettel Budapest földrajzi fekvésére, *legalább 4000—5000 résztvevőre lehet számítani*. A vezetőség természetesen a legnagyobb súlyt a kongresszus tudományos munkásságára fekteti s a referátumok előadójul az

orvosi tudomány legelőkelőbb képviselőit igyekeznek megnyerni. De az sem kicsinyelhető előny, hogy a tudományt művelők ezrei személyesen győződhetnek meg közintézményeinkről.

— A debreceni botrány. *Debrecenből* táviratozzák: *Boldisvár* rendőrkapitány ma egész délelőtt vallatta *Sarkadi Szabó István* huszárkéntest, aki rendes egyenruhájában, egy őrmester kíséretében jelent meg a rendőrségen. A kihallgatás, amelyről semmiféle szivárgott ki, délután fél kettőig tartott. Sarkadi a kihallgatás után a melléje rendelt őrmester kíséretében visszament a laktanyába. A Sarkadi letartóztatásáról és közlegénynyé való degradálásáról szóló hírek valótlanok. Csupán annyi tény, hogy Sarkadi kaszárnya-fogsághoz hasonló őrizet alatt van.

— Józsvik munkája. Az aradi ír. jótékony négyelet választmányának mai ülésén az egyesület emberbaráti működésének egyik legszebb, legmeghatóbb jelenete játszódott le. Délután félhárom órakor *Eles Árminné* alelnök vezetése alatt folyt le az ülés, amelyen kiosztották a téli ruhákat a szegény gyermekek között. Az idén ötven szegéycsorsu tanuló kapott meleg ruhát, mintegy 1200 korona értékben. *Nemess Zsigmond* dr. hitközségi elnök hatásos beszédet mondott, megköszönve a négyeletnek áldásos tevékenységét. Ezután a költségvetést állapították meg. Jótékonycélokra a választmány 11500 koronát irányzott elő.

Jelen voltak az ülésen: *Eles Árminné, Kell Dávidné, Leopold Zsigmondné, Lengyel Manóné, Lusztig Adolfné, May Jánosné, dr. Mittler Izidorné, Preisach Vilmosné, özv. Schulhof Károlyné, dr. Schusztler Henrikné, Stauber Józsefné, Szabó Albertné, Tenner Józsefné, Wallfisch Árminné, Deutsch Mórné, továbbá Nemess Zsigmond dr., Leopold Zsigmond és Horváder Ignác.*

— Polgármester ur figyelmébe. A következő sorokat kapjuk: Aradváros törvényhatósága emelkedett gondolkodásának adta tanujelét akkor, a midőn tanítói fizetését emelte. Ez a tény most már a törvényhatóság határozata, amelyet, ha tetszik, ha nem, hivatalnoknak végrehajtani kötelessége. A gyorsaság nem bosszorkányság. Azt hisszük azonban, hogy harminc nap alatt ezt a határozatot fel lehetett volna terjeszteni a miniszterhez jóváhagyás céljából. Ezt a dolgot követeli nemcsak a humanizmus, mert hisz kilencven család kenyeréről van szó, hanem a törvényhatóság csaknem egyhangulag megnyilvánult határozata iránti tisztelet is. Ez az ügy két minisztériumot kell hogy megjárjon. A belügyminiszteren kívül a kultuszminiszternek is megmutatják. Vajjon, ha még sokáig pihenetik itt lenni, meg lesz-e január elsejére a tanítók javított fizetése? Polgármester ur, osszassa el a tanítók aggodalmát, rendelje el az ügydaráb sürgős elintézését.

— Egy miniszter és egy színész. *Páris* nak ismét pikáns szenzációja van. Egy hölgy tegnap délután az utcán revolverből négyszer rálőtt *Merlou* volt pénzügyminiszterre, akit két golyó a lábán könnyen megsértett. Mai táviratok jelentik: Az a hölgy, aki tegnap *Merlou* volt pénzügyminiszterre négyszer rálőtt, egy *Adday* nevű német színész. Letartóztatták. A merénylő színész a rendőrségen kijelentette, hogy tettét azért követte el, mert *Merlou elhagyta*. Arról értesült, hogy *Merlou* legközelebb a Himal követi állást foglalja el és így betegeskedése dacára, bosszúművének végrehajtásával tovább nem akart várni. *Merlou* egy újságról előzőleg kijelentette, hogy az ellene elkövetett merénylet nem egyéb, egy újabb zsarolás kísérletnél.

— Arvaházi ülés. A városi arvaház igazgató-választmánya ma délután *Institoris Kálmán* polgármester elnöklété alatt ülést tartott. A né-

hal *Antalfy* Endre volt aradi ügyvéd által tett alapítvány kamatját a f. évben *Máté* Sebő legkisebb koru növendékeknek karácsonyi ajándéku kiadták. Az árvák részére a szokásos karácsonyfát felállítják, olyképen, hogy ezt az intézet költségéből fogják fedezni, azonban a lehető legszerűebben és családias keretben folyjon le.

— Konvertálják a vasutasok adósságát. A *P. H.* a következő örömhirt hozza a vasutasoknak: *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter vasárnap egy, a vasutasokat érdeklő nagyfajosságú rendeletet írt alá a vasutasok adósságainak konvertálása tárgyában. A vasutasok adóssága körülbelül harminc millió koronát tesz ki. *Kossuth* rendelete, amely a kereskedelmi miniszterlumban most expedició alatt van, a következő:

A Magyar Szentkorona Országai Vasutas Szövetsége központi vezetőségének, Budapest. A vasutasok adósságai konvertálása tárgyában f. é. okt. 15-én 2086. szám alatt tett előterjesztésére, értesitem a Szövetséget, hogy ezt az általam is nagy fontosságúnak talált kérdést az összes állami tisztviselők hiteltörvényainak rendezése kapcsán, azzal összefüggőleg s esetleg annak keretében kívánom megoldani.

A megoldás módjaital a kormány már foglalkozik; de azért igen szívesen veszem, ha a Szövetség, mint beadványában jelzé, olyan megoldási tervet fog nekem bemutatni, mely szerint a rendezés az állam megterhelése nélkül célszerűen eszközölhető. Budapest, 1906 november hó 25. *Kossuth* s. k.

— A férjgyilkos államtanácsosné. *Innsbruck*-ből táviratozzák: *Rudthoffer* Lujza, a férjgyilkos államtanácsosnének bűnügye foglalkoztatja újra az innsbrucki bíróságot. Leérkezett ugyanis a legfelsőbb bíróság ítélete, amely a bűnös asszony védőügyvédjének felelősségét és semmisségi panaszát elvetette és az esküdtbíró ítéletében kiszabott büntetést szigorította. A legfelsőbb bíróság kimondta, hogy a semmisségi panaszban fölhozott okok: a tárgyalás megszakítása és elhalasztása, az esküdték titkos tanácskozásából lezűrdött vélemény kifejezése nem elég nyomósak arra, hogy az ítélet megsemmisíthetők. Minthogy azonban az ítéletben foglalt büntetés nem elég súlyos az asszony által elkövetett bűnhöz képest, a felső bíróság nehéz és bűjtel szigorított börtönre változtatta a tíz éves büntetést.

— A hazaáruló A darabont korszak egy volt államtitkára beszélgetett tegnap néhány fiatal negyvennyolcas képviselővel. A fiatalok elkeseredetten panaszkodtak:

— Ma még rosszabb idők járnak, mint a darabont-korszakban. Vaósággal pórázon vagyunk, szájkosár van rajtunk. Még sem szabad mukkanunk és ha valaki fel mer szólalni a pártértekezleten, rögtön letorkolják a nagyfejük.

A darabont nagy elégtétellel hallgatta ezt a sopánkodást, aztán mosolyogva kérdezte:

— No lám! . . . Most már csak azt szeretném tudni, hogy miért neveztek engem mégis hazaárulónak?

Az egyik képviselő keserűen válaszolta:

— Mert ez az egyetlen mód, hogy mi hazafiak lehessünk!

— Tüzlőtök a bacillus laboratóriumban. *New-York*-ból jelentik: Nagyon veszedelmes munkát végzett a pittsburgi tüzlőtök. A *Mercy*-kórház bacillus-laboratóriumban tűz támadt, néhány üveg vegyszer főbbant és ez nemcsak tüzet okozott a laboratóriumban, hanem szétlőtt sok száz üveget, amelyekben diftériás, pestis, sárgaláz, himlő, kolera, skarlát, malária, tüdővész és más veszedelmes betegségek bacillu

sait tartalmazó folyadékok voltak. A kórházi alkalmazottak vissza akarták tartani a tüzlőtököt attól, hogy a laboratóriumba bemennek. De ezek a munka hevében nem értették meg, hogy miről van szó, berohantak és csak egy óra múlva, miután a tüzet eloltották, jöttek ki a halálos veszedelmet rejtő helyiségből. A tüzlőtököt erre fertőtlenítő fürdőben azonnal megfürdették és a kórházban elküldték, ahol orvosi megfigyelés alatt vannak.) A tüzlőtök által használt tömlőket elégették és az összes egyéb tüzlőtözeszerket fertőtlenítették. A városban órlási a rémület. Az összes gyógyszerterekben és drogueriaiban elkaptokták a fertőtlenítő szereket, úgy, hogy most *New York*-ból küldözgetik a fertőtlenítő szereket *Pittsburg*-ba.

— A köpenicki kapitány *Berlin*-ből sürgönyzik: A *Berliner Tageblatt* jelentése szerint *Voigt*-t, a köpenicki szélhámost, fogtalan egyenruhavisetést, okmányhamisítást, csalást, szabadságtól való megfosztást és közbiztonsági teendők bitorlása miatt helyezik vád alá. A tárgyalás december 1-én kezdődik.

— Athelyezés A közoktatásügyi miniszter az alsóbb ujanon szervezett állami elemi iskolánál rendszeresített tanítói állásra *Piblinger* Lajos világszóli állami iskolai tanítót helyezte át.

— Mit szeretnek a királyok? Egy párisi lap írja, hogy a mi királyunk mennyire szereti a virágot és hogy a világon a legszebb orchidea gyűjteménye neki van. Hétézer virágfajjal több díszíti különféle kertjeit és abból évente óriási mennyiségű virágmag is kerül a világ minden tájára jó pénzért forgalomba. A király nagyon szereti a virágot és valahányszor egyik kasélyában tartózkodik, mindig az uralkodás rendkívüli dolgai között is akad egy-két szabad órája, hogy virázaival foglalkozzék. Egészen más kedvtelése van *Edvárd* angol királynak. Még trónörökös korában a divatkirály címmel isztelték meg és az idő és a betegség sem lett annyira urrá rajta, hogy erről lemondott volna. Amint ő visel, az t rjed el az egész világon, amit ő egyszer megrendelt, az parancsot a férfivilágnak. Évente száz nadrágot készít a szabó az angol királynak, természetesen ugyanannyi mellényt hozzá. Van nadrág, amelynek darabja 80 forint, van, amelyé 40. Évente egy tuat öltönyt rendel, a kelmét maga válogatja ki. Az öltöny átlaga 300 forint. A szabója évenként 40 000 kor. t kap a polgári és átlag 18 000 koronát a katonaruhákért. A király legszívesebben viseli a tengerész kékszínűt. De a szabója váltig mondja: Nincsen király, akinek varrni olyan gyönyörűség, mint az angol királynak! Csak ő rajta áll meg a ruha úgy, ahogy alnia kell.

— Egy aradi cég kitüntetése. Szép kitüntetés" ér e a *Lengyel* Lőrinc aradi butorgyáros-cégét. Ez a kiváló cég már hosszabb idő óta bírja a cs. és kir. udvari szállítói címet, most pedig *József* főherceg a kamarai szállítói címet adományozta neki. Erről a kitüntetésről a főhercegi udvar titkári hivatala ma értesítette a céget. *Lengyel* Lőrinc butorgyárának országos híre van s erre a legújabb kitüntetésre akkor szerzett érdemeket, mikor a királyi várpalotában *József* főherceg lakosztályát pazar fényvel és tésssel berendezte.

— Letartóztatott adóárnok *Szekszárd*-ról sürgönyzik: A csendőrség ma letartóztatta *Metzner* József pécsvárad adóárnokot s bezárolította a szekszárdi törvényszék fogházába. A Metzner ellen megindított vizsgálat kiderítette, hogy Metzner bűnrészes a *Lindner* Ármin adóárnok és *Vinkovits* Vinca ellenőr által elkövetett nagy sikasztásnak. Metzner ez előtt *Szekszárd*on volt helyettes adóárnok s ekkor játszott össze *Vinkovits* ellenőrrrel a sikasztásban.

— Egy nagy vagyon eredete. *Amerika* milliomosai között számottevő szerepük van a *Guggenheim*-eknek, akik az ezüst-, réz- és vasbányászati terén gyűjtik a milliókat. Pedig *Guggen-*

heim Mayer, aki hét gyermek atyja s Németországból vándorolt be, ruhaüzletet kezdett elejében. Megtörtént, hogy egyik mexikói vevője fizetésképtelenné vált. Két fia, köztük *Simon*, aki most valószínűleg szenátor lesz, sietve az adósához utazott. A mexikói mély sajnálkozással fogadta őt. Nem igen tud készpénzzel fizetni, de van egy ezüstbányája, amelyet szívesen ad oda a tartozásáért. A fiatal embereknek ez nem volt elég, nekik pénzre volt szükségük, még ha csak a felét kapják is meg. A mexikói azonban nem tárgyalt s még egyszer kijelentette, hogy csak a bányát adhatja oda. Nem tudja, vajjon van e értéke vagy nincsen, mert forgalmi tőke hiányában nem tudja eléggé kiaknázni. A fiatal emberek végül elfogadták a bányát, mely a köztársaság egyik legfelfedezett helyén fekszik. Odautaztak s csakhamar rájöttek, hogy a bánya gazdag érc tartalmu. Néhány év ernyedetlen munkája és most már csak úgy látnak önkbe a milliók.

— Öngyilkosság a börtönben. *Makó*-ról sürgönyzik: Tegnap éjjel az itteni *Korona*-szállóban rendezett bálon megjelent anyja és testvéreivel kíséretében *Bácz* Margit 18 éves gyönyörű leány. *Halász* Lajos borbély már régóta ostromolta szerelmével a leányt, de eredménytelenül. Midőn a leány az este a táncterem melletti folyosón visszautasította *Halászt*, ez revolvert rántott és két lövéssel halálosan megsebesítette a leányt, akit haladékon szállítottak haza. A gyilkos fiatal embert letartóztatták. Midőn ma reggel a börtönőr *Halászt* cellájába ment, hogy őt kihallgatásra vigye, *Halászt* cellája falának egy szegén felakasztva, holtan találták.

— Tűz Tegnap éjszaka a *Kormos* Gyula tulajdonát képező *Akác* utca 11 ik számú ház tetőzete kigyuladt. A tüzet az erca járó rendőr vette észre és értesítette a tűzrészeg, amely *Setankovics* Milos parancsnok vezetésével vonyult ki és negyed óra alatt lokalizálta a tüzet. A rendőrség részéről *Hoffmann* Győző ügyeletes rendőrtiszt jelent meg. A tűz okát eddig nem sikerült megállapítani. A kár kétezer korona.

— Minden szenvedő a közelgő ünnepek alkalmából igyekszik fájdalmát csillapítani. Sokon azonban a sietőlegben rossz szert választanak és javulás helyett a fájdalom fokozódása áll be. Hogy ezt elkerüljük, egyetlen mód a kitűnő hiruó népies haziaszt: a *Thierry* c. odabalisamot és a *Centifolia*-kezelést folyton kéznél tartson, mely idejében alkalmaszva feltétlen biztos hatásu különbözen: kőika, gyomorhurut, görcsök, köhögés, mellidálmak, influenza s b. ellen, a kenőcs sebknél. Olvassuk el a hirdetés: és rendelkezjen egyenesen *Thierry* A gyógyszerészről *Pregrada*, *Rohitsch*, *Sauerbrunn* mellett, vagy pedig a főraktárból: 12 kis üveg vagy 6 kettős üveg bérmenive, vagy egy speciális üveg 5 korona két tégely *Centifolia* kenőcs 3 korona 60 fillér.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weiszul*. 112

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Izzgatással vádolt tanítók. Még a választások idején történt, hogy *Mikalakán* két román tanító: *Hegyesán* Efrem és *Miuc* Sebő a magyarság ellen izgatották a népet. Összejöveteleket rendeztek, amelyeken magyarellenes dalkra tanították a lakosságot és annyira fanatizálták őket, hogy a községben lakó magyarok személyi biztonsága veszélyben forgott. Az aradi kir. ügyészségnek is tudomására jutott a dolog és a magyar állam elleni izgatásért vádat emelt a két mikalakai tanító és még tíz román földműves ellen, akik a lézítási munkájában segédkeztek. Ma volt az ügy fő tárgyalása az aradi törvényszéken, *Köller* János bíró elnöklété alatt. Minthogy a vádlottak ellen bizonyították nem merült fel, a bíróság felmentette őket a vád alól.

NAPIREND.

November 28. Szerda. Róm. kath. naptár: Rufus. — Protektáns naptár: Szeosztén. — Görög-keleti naptár (november 15.): Guriasz. — A nap kól 7 óra 24 perckor, — nyugszik 4 óra 11 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes arcai rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Judán délelőtt 8-9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órákor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratál szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, nyugaton sok helyütt csapadék.

November 28. Az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülése délután 2 órákor.

November 28. Iskolaszéki ülés délután 4 órákor.

December 1. A világi állami elemi fiú- és leányiskola tanejszabályzatának tiszteletdíjmentessége (Mátyás Király szálló.)

December 2. A filharmonia-egyesület hangversenye délután 5 órákor (Fehér Kereszt). — Az aradi magántisztviselők egyesületének közgyűlése délelőtt 11 órákor (Városház). — Az aradi polgári Jótékony nőegylet thea-zsúrja (Központi Szálló). — A csanádvármegyei gazdasági-egyesület közgyűlése délelőtt 10 órákor (Makón, megyeház.)

December 8. Az aradi vasutak szövetség szórakoztató estélye (Láng-vendéglő.)

December 9. A filharmonia-egyesület hangversenye délután 5 órákor (Fehér Kereszt.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Árad, november 27.

Az időjárás hidegre fordult, mely körülmény a vetésekre annyiból nem mondható kedvezőnek, mivel így egy hírtelen így könnyen kárt tehet bennük, mivel hótakaró nélkül állnak. Üdvös lenne tehát, ha meliótt a nagyobb hideg beáll, a hó esne.

A gabonaüzlet irányzata némileg javult. A hangulat valamivel barátságosabb mint volt. A mai piacon kisebb hozatal volt.

A mai piacon e adásra került kb.:

1500 mm. buza 6 60—6 80.

200 mm. új tengeri 4.10—4.20.

Névtelen jéggyész:

Zs. 6 00—6 00

Árp. 5 70—5 70.

Rozs 5 40—5 40.

Arak koronaertékben, 50 kilónként értendő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 27.

Amerika $\frac{1}{2}$ magasabb kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 30,000 métermázsza tartott áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Aprillisi buza 1907-re	7.48—7.49
Rozs 1907. áprillisa	6.66—6.67
Zab 1907. áprillisa	7.72—7.73
Új tengeri 1907-re	5.24—5.25

Zárul 5 órákor:

Aprillisi buza 1907-re	7.46—7.47
Rozs 1907. áprillisa	6.64—6.65
Zab 1907. áprillisa	7.61—7.62
Új tengeri 1907-re	5.23—5.24

Zárul 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	686.75
Magyar hitelrészvény	824.—
Rina-Murányi vasmű részvény	569.50
Magyar jelzálog hitelbank	525.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	679.50
Déli vasut	177.75

CSARNOK.

A kérő.

Irtá: Fehlichné-Kalka Margit. [2]

(Folytatás.)

A kényelmes, kicsi szán é-rezvétenül osont a kigyózó országúton, amelynek vonala mintha sohasem rövidüine a szem elött. Ámodozva, halkan szólt néha egy egy csengőcske a lovakon és a kemény, téli hidegben szokatlanul fényesen, szinte megcsisított fehér tányérával ünnepléyeskedett le rájuk a hó.

A hátulsó ülésen dideregvő guyasztott a leány és álomszerű kábultságot érzett. — Hol van ő most? — Aki még az imént az imádlag fehér selyemgubóna takaródzott a körörszás templom fehér tőmjénfüstje között! Ki hozta ide, az idegen, magános, hideg éjszakában, miért horzsolja csipős, téli szél a halovány arcát, hová fog jutni, mi lesz vele? Nem álom az egész?

Nem a misteriumok könyvének valamelyik fejezetét áll í, kísértő látásokban, amiket az Úr megenged néha a gonoszknak az igazak próbálására?

Katalin már hónapok óta volt besorozva a noviciusok seregébe, habár „gyámjs“ mág egyre kélekedett a hivatalos engedéllyel. Ugy lát-szik, nem vette nagyon komolyan. A kicsi árva öt éves kora óta a kolostorban élt, ahogy akkoriban a jó falusi plébános tanácsolta volt az egyedüli rokonainak, — és ezt mindenki így látta a legjobbnak — csinos kis vagyona kamatiából pedig bőven telett az ellátási költség. Sok leány: történi illyeformán. Ez apró, esenevész pincel virágok aztán elerőgzenek a napsugártalan, bűvös mélységbe, az erojevesztett talajban, amit régmúlt korok megrekedt levegője jart át. Katalint szünidőkön sokszor kihoztak a rokonai, próbálták beleszoktatni a világi rendbe, családi élet vette körül, fa:usi szokások, társaságos derű, napfényes mező és gyümölcsésztort. Késő volt. Az életvágy és cselekedni kívánás mar akkor visszafejlődött benne, korcs lett, nem értette! Szemét zavarja a teljes, minden oldalú világi ás, az élet ezerféle vonatkozásai, félszeg és szomorú lett, maga se tudta talán, hogy mindig visszavágott a kolostorba. Őt halk, vegetatív élet folyik, a szemléződés örökkös fél éber állapota, a gyarló kis eledelehez fáradság nélkül jut mindenki, azért észre se veszik a táplálkozás anyagiságát, a csengőóra pontosan jelzi, mit kell tenniök és ez oly kevés és annyit lehet gondolkodni sohasem látott, érzékkel át nem élt dolgokon.

Mikor tizenhatéves lett, a priorissa magához rendelte és hosszán, ünnepléyesen beszélt neki a mennyel hivatás csodájáról és mindnyájuk isteri völegényéről. Aztán megkérdezte tőle, hogy mit akar, a leány pedig nem akart semmit. Így adták vállára a sima, kispapos gallért — és a ruhaneműt egy emelettel feljebb költöztették, — a növendékek osztályából a jelöltékébe. Könny volt az egész. Most pedig mintha egyszerre csodálatosan kidobta volna őt magából a nagy, szeg-zugos kókaszárnya, ami eddig a világa volt. Ilyen egyszerre, váratlanul kiesett a csillagos éjszakába és idegen szán repül vele idegen úton, — ki tudja miért?

— Kató kisasszony, — ásitja Tercsi dada halkán, — nem is kérdezi, mi újág otthon?

— Mi újság?
— Hát nagy lefordulás, bizony. Három szoba butor már fenn is van a vssuton, az előre megy Pestre. Csak az ebédlő, meg a nagyságós van még ott, a régi urunk a laboratóriumba alszik, az új gazda meg a segéd urral. Ezen az úton se jön többet hozzánk a kisasszony, már ezután Pestre jön hozzánk. A cselédekből csak én megyek, meg az unokám, ott csak két cseléd lesz, ott drága az élet.

A leány nem felelt. Hátrahagyatlott az ülésen és véletlenül, egyszerre nagyon mélyen lélekz tt. Könnyű volt, jól esett és hirtelen észbe jutott az oka: a bőrből készült mellszorítót, amit a noviciusok viselnek, a dada erővel levettette vele. Most érezni kezdte az egész öltezete szokatlanságát. A barna haja puhan, könnyedén önti körül a fejét és laza csonóban végződik a prémsapka alatt. A szürke, angolos ruha feszesen és simán tapad az alakjához és nem kényelmetlen sehol, a lábában gombolós puha topán a meleg szőrmehorhosok alatt. A dada ángyánál egy kis kerék tükröt is tartottak eléje, — milyen furcsa volt.

— Itthon vagyunk! — rezzent fel a vén cseléd, amíg a faluvég kósza kutyái nagy lármával vettek őket körül. És nemsokára meg lehetett ismerni a rendes, vagyonos sváb község vásáros terét, a nyitott akácok sorával, amikor sárca lámpafényt szart a gyógyszertár fégyvirágos üvegajtója. A szánkó megállt és a torác benépsült a várakozó cseléddal.

A leány bódultan ejlődött egyik ölelő karból a másikba, a kövér néni csókzápora elől egyre baljebb menekülve. Az ebédlő butorzata csakugyan zavaratlan volt még, a nagy porcellánkályhában vidám tűz pattogott és az asztalon tiszta terítékeken csillogott a nyugalmas polgári jómód. A leánynak úgy rémített, hogy míg kibámozták a bundáiból, valami ismeretlen

arc került eléje. Zavarodott nézésű férfi arc volt, csak két lecsüngő bajuszára vélt emlékezni, pedig talán kezét is nyujtotta neki.

(Folytatás következik.)

IDEGENEK ARADON.

— November 27 —

Központi szálloda. Majevisky Döme honvéde-rekes Lugos. — S rausz Lajos magánzó Budapest. — Förstel Ottó mérnök Berlin. — Seidner Sandor birtokos Budapest. — Lekits Jenő kereskedő Budapest. — Wairen Adolf kereskedő Fiume. — Wertheimer Teodor kereskedő Budapest. — Martica István birtokos Magyarad. — Fischer János kereskedő Budapest. — Rachel Aurél dr. orvos Sarkad. — Mannheim Zsigmond dr. orvos M dgyesegyháza. — Gazsó Andras mérnök Szeged. — Eder Gottfried vasúti főfelügyelő Budapest. — Eder Gyula vasúti főellenőr Budapest. — Vajda Gerő fkereskedő Budapest. — Csicsáky Gyula utazó Budapest. — Kiss Samu utazó Budapest. — Wurm Adolf utazó Bécs. — Pick Rezső utazó Bécs. — Bernhardt Adolf utazó Miskolc. — Telkes Ernő igazgató Budapest. — Gal Bertalan utazó Bécs — Noe Lipót utazó Budapest. — Roth Mór magánzó neje Soborsin. — Pasken I. utazó Bécs. — Bachruch I. N. kereskedő Temesvár.

Fehér Kereszt szálloda. Páro Wasmer Antalné és nővére Simánd — Szöllösy Imre dr. orvos Budapest. — Fischer János mérnök Budapest. — Pásztor Illés gazda Budapest. — Friedrich Ede kereskedő Budapest. — Nemes Sándor kereskedő Budapest. — Zerkovics Jozsef kereskedő Budapest. — Tauszig Sándor fkereskedő Kápolnas — Vagner Lajos kereskedő Mosony. — Szántó Sándor és családja Békés. — Nikolics Mihály birtokos Békéscsaba. — Fekete Sándor és neje Marosvásárhely — Bartha Antal magánzó Temesvár. — Kovács Manó kereskedő Szeged. — Bárdos Antal kereskedő Szeged. — Szántó Sándor és neje Baja — Lengyel István gazdalkodó. — Novák Katalin és leánya Békéscsaba. — Wertheimer Mór utazó Budapest. — Steiner Miksa utazó Budapest. — Schönfeld Jakab utazó Budapest. — Gaa Miksa utazó Budapest. — Szanas László utazó Budapest. — Singer József utazó Budapest. — Menczel Arnold utazó Budapest. — Huszár Manó utazó Budapest. — Asztalos Sándor utazó Budapest. — Neményi József utazó Budapest. — Stern Salamon utazó Budapest. — Hege dús László utazó Budapest. — Keller Vilmos utazó Bécs. — Münnich S. utazó Bécs. — Alvinczy Béla utazó Bécs. — Grün Zsigmond utazó Bécs — Hartmann Gusztáv utazó Bécs. — Adeburg Miksa utazó Bécs — Pudder Rudolf utazó Bécs. — Pokorny Ferenc utazó Bécs — Magyar Arnold utazó Bécs — Stösszel Károly utazó Bécs. — Braun Salamon utazó Bécs. — Müller Gyula utazó Bécs. — Fehér Salamon utazó Bécs. — Beck Mihály utazó Bécs. — Goldstein Herman utazó Bécs. — Gelléri Mihály utazó Szeged. — Szentiványi Károly utazó Szeged. — Mattel Anton utazó Grác. — S rasser Imre utazó Triaszt. — Heisler Vilmos utazó Szabadka. — Steiner Henrik utazó Nagyvárad.

Pannonia szálloda. Grosz Mór utazó Budapest. — Buczurka József jegyző Ottlaka. — Zombori Rónai Emil birtokos Temesvár. — Killin Mihály körjegyző Hunyadkristryr. — Zuckker E kereskedő Tauc. — Böhm Lajos utazo Budapest — Kohn Bernát utazó Bécs. — Klein Béla kereskedő Budapest. — Taub Béla utazó Budapest — Erdélyi Lajos utazó Budapest. — Tóth Imre kereskedő Miskolc. — Keresztes Béla kereskedő Eger — Kemény Manó utazó Budapest. — Menks József utazó Bécs. — Elekes Pal birtokos Budapest. — Friedmann Mór utazó Bécs. — Kovács Janos utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet.

Szerdán, 1906. évi november hó 28-án

Kolibri mama.

Színmű 4 felvonásban. Irtá: Henry Rattaille. Fordította: Kürthy Emil.

S Z E M É L Y E K :

Rysbergue	Szathmári Á.	Ledouxné	Benkőné P.
Rysbergue R.	Beregi S.	Villedien	Zalai Margit
Chambry	Mariházi M.	Miss Deacon	Harmath J.
Soubrian	Delli Lajos.	Chadeaux M.	Körössy Juli.
Id. Soubrian	Várnai Jenő.	Chadeauxné	B-racsi E.
Rysbergue Irén	Novák Irén.	Saint Pery	Bácsné.

Kezdete este 7 és fél órákor.

Juvel égető aparaius

gummilabda nélkül egy kézzel használható.

Ára Korona 15.—.

Tip-Top égető aparátus

gummilabdával főleg bársonyégetésre alkalmas. Ára K. 16.—.

Kapható

2571

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésben

Weitzer János-utca.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

26250—1906.

Hirdetmény.

Az 1907. évi egyenes adó kivételi munkálatok foganatba veendőik lévén, felhívatik Arad sz. kir. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlan bemondásokkal tényleg vezeteli, vagy munkájokban bármi módon akadályozza, az 1888. évi XLIV. t. cz. 10. § a értelmében 2—100 koronáig terjedő bírsággal lesz sújando.

Felhívatik továbbá a város közönsége, mi szerint az adókövetés alapjául szolgáló tulajdonosi leveket, melyek ingyen vétebizonyítvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidők alatt az adóügyi osztályban a saját érdekéből beadni el nem mulassza, és pedig:

Az 1906-ban épült házakra vonatkozó házbérjövendelmivel való felméréseket az adómentes lakások számának és az adómentességet engedélyező végzéseik számának feltüntetésével, a lakások számának megfelelő sorrendben szerkesztve folyó é. i. november 30-ig.

Az 1906—1907. évben keletkezett, a kereseti adó III. osztálya alá tartozó fizetők, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű szellemi és haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomások 1907. évi január hó 30-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásaikat, továbbá a tőkeamat adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat 1907. évi január 15-ig.

Az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1907. január 1—31-ig, vétebizonyítvány ellen.

A legyveradó vallomásokat 1907. évi június 30-ig.

Az ebadóra vonatkozó vallomásokat 1907. évi január 8-ig.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyének jövedelmeire vonatkozó vallomásaikat 1907. évi márczius 30-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, hogy aki megfelelő vallomását a fenti kitűzött határidő alatt be nem adja, arra az adó, hivatalból a muasztó fél költségére beszerzendő adatok alapján fog kiíratni és hogy az adótarjakkal, az adóköteles jövedelemnek a kincstár megkárósítása céljából való eltitkolása az 1888

XLIV. t. cz. 100. § a értelmében 2—1000 koronáig terjedő bírságot von maga után.

Arad szab. kir. város tanácsának 1906. évi november 8-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Nagymennyiségű maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Most jelent meg közel 400 lapon

AZ ATHENAEUM 1907.

Nagy Képes Naptára

48-ik évfolyam. • az 1907-ik évre. • 48-ik évfolyam.

Mindenek érdeklő, bőséges tartalommal jelent meg az Athenaeum Nagy Képes Naptárának 48-ik évfolyama, melynek minden sora fontos és érdekes tudnivalót mond. Tiszti Csiztára pontos, hivatalos adatok alapján készült, melyek a nyomás napjait tüzetesen kijavították. Tartalmából a következőket emeljük ki: Bélyegilleték, csillagászati naptár, nevezetes korszakok és korszámítások. Törvénykezési szünetnapok. Országos színek. Uralkodóház. Az elmúlt év összes eseményei, eredeti fényképekkel. Gazdag tartalmu ismeretterjesztő rész. Szépirodalmi részét a legnevesebb írók szolgáltatták. Közhatalmi részében a kitűnően tájékozott Budapesti Kalmus. Sorsolási értesítő. Posta- és távirat-árszabály. Tudnivalók a postatakarékpénztárról. Bérkocsi-szabályrendelet. Külföldi uralkodók. Névnapijegyzék. Törvénykezési bélyeg- és illetékszabályok. Ércpénz- és útmérték összehasonlító táblázat stb. stb.

A Nagy Képes Naptár tartós, kemény, díszes vászonkötésben 3 koronáért,

félvászonkötésben 2 60 koronáért

megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó Athenaeum Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál, (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám).

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrassy-tér 16. sz. (a Pannonia szálló átellenében.)

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom vászon, chiffon és damaszt, valamint kész női és férfi fehérnemű raktáromat, a melyekből állandóan nagy választékot tartok s dacára a folytonos áremelkedéseknek, azokat

2832

ig a készlet tart a régi olcsó árban árusítom.

	1 6 személyes fehér étkező készlet damasztból	3 frt 50 kr.	
	1 6 szem. kávéskészlet 6 szalvétával, minden színben a journal 2 frt 50 kr.		
	1 ágykészlet, dupla a journal, 1 paplanlepedő 2 n. 1 kis párna 9 frt — kr.		
	1 vég 23 mtr. I-a creasz vászon női ingre vagy ágyneműre 15 frt — kr.		
	1 vég paplanlepedő vászon egy szélességben varrás nélkül 13 frt — kr.		
	1 vég alsó lepedővászon, egy szélességben varrás nélkül 9 frt 50 kr.		

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrassy-tér 16., Szabó Albert-féle ház (a Pannonia szálló átellenében.)

670—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági szöke a város részére 1907. évben szükséges tölgysanyag szállításának elvállalása iránt folyó évi december hó 3 án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint. Bánatpénzül letendő 200 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen résztvenni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha szokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1906. évi november hó 19-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel S. K.
aljegyző.

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne küldjük pénzünket külföldre.

Kockázat kizárva!

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek vagy a pénz visszaadatik.

1372. szám.

Legszébb, legdivatosabb japán gyűrű, valódi szerencse orisopras kővel 24 kor.

Szerencse opalgyűrű, gyönyörű kivitelben, 14 kar. tiszta aranyból.

Duplafedelű finom 14 kar. női aranyóra, gyönyörű kivitelben, igen finom szerkezettel 22 kor. Erősebb minőségben 40 korona.

Hazánk első és legnagyobb ókszer-, óra-, látszer- és iparműveszeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásmester, ékszergyáros és látszerész PÉCS.

1537 szám.

Gazdagon kirakott brilliánt gyűrű, a közepén smaragd vagy rubin 300 korona.

696/1404. szám.

Legkedvesebb emlékgűrű, valódi arany 3 opálkőves lógóval 12 korona.

1534. szám.

Művészi kivitelű brilliánt rubin vagy safir gyűrű 250 korona.

1532. szám.

Gyönyörű művű és legszebb ragyogású brilliánt gyűrű 4 nagyobb és 9 kisebb kővel 250 korona.

Személyhitel

Kész és kész nélkül katonatisztek, papok, állami, megyei és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjasoknál kölcsönök és magánosoknak egyenletől 20 évig terjedő tőkeamat törlesztéssel!

Külföldesség: A páris-bécsi onqueté értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4% 4% 4% 4%

Jelzálog-hitel

300 kocentól feljebb I. II. és III. helyre földök, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdő épületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték háromnegyed részéig.

Építési-hitel

Építéskorban levő ingatlanokra 2-3 részletben oly arányban, a mely arányban az építkezés előrehaladt.

Bank és magánosoktól csevertítés. Előnyösen! Solid alapon és gyorsan előrangú intázatok által! — Előrebruh ajánlatok! — Kérjen prospectust! — Válaszbélyeg mellékelendő!

MELLER L. EGYED,

Budapest, V., Koháry-utca 19.

Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent

A magyar

helyesírás

kis szótára

Szerkesztette:

KELEMEN BÉLA

főreáliskolai igazgató.

A magyar helyesírás minden kétséges esetében gyors és biztos tájékoztatást nyújt ez a kis szótár, amely 168 lapon sok ezer szónak helyes alakját közli.

Ára füzve 60 fill., kötve 1 korona

Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Poloska elpusztítására a legjobb és leghatásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámolatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet a Hajós-féle fogcsep.

Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Gummi American „Nover“ a legjobb és legkelleneesebb óvszer.

Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyszerészeti laboratóriumában, Arad, Andrásy-tér 22. sz.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Telefonszám 10.

OCCASSIÓ

vásárlás kezdetét vette, f. é. december 25-ig következő cikkek igen előnyös árak mellett lesznek árusítva:

Francia flanellek blousokra, ezelőtt 90 kr., most 50 kr. métere. Dupla széles szövetek nagy választékban 35, 50, 75, 90 kr. métere és feljebb, néhány ezer méter maradék 33 százalékkal olcsóbban, mint ezelőtti ára, úgy, hogy egy teljes blousera már 1 koronáért kapható.

... míg a készlet tart.

Téli keztyük igen jó minőség 25 krajczár párja.

HOFFMANN SÁNDOR

SZÍNHÁZ-ÉPÜLET.

Telefonszám 10.

APRO HIRDETÉSEK.

A KINEK

Ismeretség híján

házasra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb árban Ingusz I. és
Fia könyvkereskedése Arad 235.

HÁLA

Köszönetem, hogy minden
tűdő- és torokfájásban szen-
vedéssel szívesen és díjtalanul
közöljem, mely módon szaba-
dult most már tanító fiam egy
egyszerű, olcsó és hatásos
termék által hosszadalmas
szünetektől.K. Baumgartl, Gastwirt
in Heudek bei Karlsbad.

3782

Vizsgázott fűtő kereste-
tik. Olyegyenek, kik na-
gyobb locomobil üzem-
nél már működésben
álltak, előnyben része-
sülnek. Ajánlatok Eiss-
ler J. és Testvérei gőz-
fűrészgondnokság Bat-
ta, Krassó-Szőrényme-
gye küldendők. 2927

Keresek

December 1-ére hónapos szobát
a Szabadság-tér vagy annak köz-
vetlen közelében tisztaság feltét-
len megkívántal. Ajánlatok fia-
talembertől kérek

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a gonanyzo
egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Alleinnehmer Balsam
von der Kaiserin-Königin
A. Thierry in Pragrad
bei Karlsbad-Böhmen.Minden utánzat vagy utánnyomas büntetve lesz.
Egyedül valódi Thierry Balsamcsak a zöld apáca védjeggyel. Törvényileg védve. Kivá-
lóan híres és feltűnő módon szer emésztési zavarok,
gyomorgörccsök, kolika, katarrus, mellfájás, influenza stb. el-
len. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy nagy különleges
patentzárral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 254Thierry Centifolia kenőcs közismert mint non plus ultra
minden még oly régi seb, gyuladás, sebesülés avagy mindenféle
daganat ellen. 2 tégely ára 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva
a pénz előleges beküldése avagy utánvét ellenében küldiThierry A. gyógytára Pregreda, Rohits Sauerbrunn mellett.
Fizetek több ezer köszönetnyilvánítással ingyen és bérmentve.Raktárak a következő gyógytárakban: G. Földes Kelemen
és Hajós Árpádnál Aradon.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dus-
gyökerzetű, bor és csemegefajta

fásoltványokat

bármily mennyiségben szállit:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen
szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 2761

Telefon 229.

Telefon 229.

MEISL és ADLER

uridivat, kalap és fehérnemű üzlete

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 14. SZ.

(VOJTEK ÉS WEISS CZÉG MELLETT.)

Örömmel jelentjük a nagyérdemű közönségnek, hogy
uri divat, kalap és fehérnemű üzletünketAradon, Andrassy-tér 14. sz. alatt (Vojtek és Weiss cég
melle.) megnyitottuk.Közel 16 évig állottunk Münz I. aradi cég szolgálatá-
ban, mely hosszú idő alatt a közvetlen érintkezés folyamán
bőséges alkalmunk nyílt a n. é. közönség minden rétegé-
nek izlését és mindennemű igényeit alaposan tanulmányozni
és a nyert szakismeretet most önállóságunk idejében foko-
zott mértékben bocsájtjuk a n. é. közönség rendelkezésére.Vezérelvül tüztük ki magunknak, hogy minden cik-
künk a legelőkelőbb forrásból, a legújabb divat szerint le-
gyenek raktárunkon.Hangsúlyozni kívánjuk még, hogy feltétlenül megbiz-
ható és versenyképes áraink teljes megelégedéssel fognak
találkozni.

A nagybecsű közönség pártfogását kéri

2547

kiváló tisztelettel

Meisl és Adler

Arad, Andrassy-tér 14. (Herman-palota.)

A MŰVÉSZET
KIS TÜKRE.

Teljes műtörténet 600 képpel.

Írta:

REINACH SALAMON.

Fordította és a magyar mű-
vészet adataival bővítette:

Dr. Lázár Béla.

Vászonkötésben 5 K. Díszes
egészburkötésben 7 korona.Kiadta az Az Athenaeum Irod. és nyomda-
részv. társulat, (VII., Kerepesi-ut 54.) és
kapható úgy ott, mint minden könyvke-
reskedésben.

Aki fázik,

fütsön

porosz téglaszénnel

egyedül kapható

Berta Testvérek

vaskereskedésben

Arad, Andrassy-tér 3. Telefon 386.

Ugyanott egyedül raktár a VENUS
ezüst kályhafénynek. 2812
Nagy raktár kereselyákban.

663-1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város részére 1907. évben
szükség és világító anyagok szállí-
tásának elvállalása iránt folyó
évi december hó 3 án d. a. 10
órákor árlejtést tart.Kiküldési-ár: 1. Stearin gyertya
kilója 1 kor. 20 fillér. 2. Lámpa-
olaj 64 fillér.Bánatpénzül leteendő 100 ko-
rona készpénzben vagy elfogadható
értékpapirokban.Az árlejtésen résztvenni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.Az írásbeli ajánlatok lezárta
az árlejtés megkezdése előtt nyúj-
tandók be, s csak akkor vétel-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz melléke van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árlejtési feltételeket ismeri és el-
fogadja.Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok úrnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1906. évi november hó
19 én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyárának festékével.